

Ebeldeyu

Ebeldeyukuetshi kalta zuñgajienapanaldiamak

Meja ai kalta gauwane: Naldiñki jalde kalta gauwaneki me ne guagazhá guatshak jiaga, kalta kagakauwanekueja muldetua me ne kakualdi. Zuñkueki juldiú sanága Duwe ipanane aksaneka, Jatetshi múldigaba Duwe Jesú nagagá nogueña sezhekilde muldetua akué. Aiki Pábuldu, Apuldu, Belnabé, azhi axautshi naldaka.

Mekuetshi kalta gauwane: Jalde kaltaki juldiú saná Duwe ipananekeu Jatetshi múldigaba Duwe Jesú nagagá nogueña sezhekilde kakuekuek kagakauwane. Juldiú sanákueki ebeldeyu zukuakakue nak ebeldeyukue jiaga akuaka.

Jinak ai kalta gauwane: Duwe Jesú Zunekualka za na akaldak akzé izhuka, e za na Jate na ishkualdi zunezhokshixa zúnatuñshaldiamak jalde kalta gauwane. Azhinikga axautshi e jana ne naldakí. Eñki Jateja guakilde uldeñkakue zhakaldak akzé, nauwibama Muesé zhakaldak akzé, Jatek múldigaba agaskaitshixa nauwibama Aldóntshi atukuakue zhakaldak akzé. Akna axáñ ajanashixa, ajañguxa nanek mokue kualdinagábaki, abá naldakí Duwe Jesú alduna ishalga nogakue.

Ji, ji shalda guashi jalde kalta gaune:

1. Duwe Jesúki akaldak akzé (1.1-4)
2. Duwe Jesúki Jateja guakilde uldeñkakue zhakaldak akzé (1.5-2.18)
3. Duwe Jesúki nauwibama Muesé zhakaldak akzé (3.1-6)
4. Jate alduna ishiji amak axatshál nogakue (3.7-19)
5. Zhiksekuakue janaktuneñka juldunakue (4.1-13)
6. Duwe Jesúki Jatek múldigaba zuñkagaskaitshixa akaldak akzé (4.14-7.28)
7. Duwe Jesúki Jatek múldigaba agaskaitshixakue zhakaldak akzé (8.1-10.39)
8. Jate alduna ishakue (11.1-40)
9. Jibañ tuañkaldogéñ abá naldakí abetakue (12.1-29)
10. Duwe ipananekeu mitsabé izhogakue (13.1-25)

Ebeldeyuketshi^a

kalta

Duwe Jesúki akaldak akzé

1 ¹ Mauzeñgaki Saldiña netshi Jateja matshuwi juizha ají múldigaba naldiña zuxaitshixakuek zhinik anuñka nalda nauwibamakue axazguagatonane. ² Ne kaiga auxa zexaldiéñ zexaldá guapanatshak zúnake, Asukuá Duwe Jesúk zhinik zúnkazguagapanane. Ek ga saldiña jika na nahauxa gauwá guane. Akze, saldiña jika aksuí nogauxa Asukuájaña bieni jana aksuí noxaldixa itene. ³ Asukuága na Jate nahauxabé ne izhuka nak, eñki sakí agatsé, mitsá akaldak akzé zuxaita muñshí zaldaba izhuka zúnatuñshixa.^b Duwe aldéña na ají múldigaba kamakuek saldiña jika na nahauxa nogakuauxabé nalshatuka. Ekí naldi na, aldéña sha katshixa zúnkabeti janshi zúnkazgualdiamak nauwitsaldí shuigueniki, jékaldaxa Jate akaldak akzé jibatshaldi mual akldé akzeñka e na sanexaldiamak yaté guane. ⁴ Ekí atshatshak aldéñki Jateja guaklde uldeñkakue zhakaldak akzé ne awatuñshá. Ekibeña, aldéñ “Jatetshi Asukuá” axeyateneki guaklde uldeñkakue axeyatene guashiñki zhakaldak akzé axezhuka nakldá.

⁵ Akze, Jateja aldéñ guaklde uldeñkakue, ni mieldeq jekí akbeyazhé:

“Mañki Nasukuá giemi maldé,

naski kaigaga Mijate nalkuge saldiñgak awatuñshanuge nzha.”^c

Ni ekí jiaga ekue shalda guagazhé:

“Nasga na Ajate naldaldikue.

Guatshak aldéñki Nasukuá naldaldixa nzha.”^d

⁶ Ekí ne, Asukuá ezuamé axaldé kagik gagapanatshak ekí guaklde:

“Saldiña guaklduge uldeñkakueja Nasukuá akldé akzamakga shi agazukuí.”^e

⁷ Guatshak aldéñ guaklde uldeñkakue shaldaki ají múldigabak ekí guaklde:

“Jateja guaklde uldeñkakue axazauwal gagatshak,

múlkalda jana, guksé jana jiba kakbeñka.”^f

⁸ Akze, Asukuá shaldaki ají múldigabak ekí guaklde:

“Maña na Saldiña netshi Jatega maldé, Sáñkalda izhoshiña na, jian za sanegakuamak sanexa niuwi miksuikue saneshiña mizhogataná.

⁹ Mañki jian atshá za mikldunka,

^a 1.1 Juldiú sanákueki ebeldeyu zukuakakue nak ebeldeyukue jiaga akuaka. ^b 1.2-3 Jñ 1.3,14; Kls 1.15-17 ^c 1.5 Sal 2.7; Ajsh 13.33. Asukuá Duwe Jesú zunequaldal gaxaldixak akbeji na ekí sezhekldé. ^d 1.5 1Cr 17.13 ^e 1.6 Dt 32.43; Sal 103.20 ^f 1.7 Sal 104.4

kutám atsháki miguldiji mikldunazhé.
Akna Saldiñga netshi Jate Mijatega mezhgakushi na,
ma na izhukakue zhakldé mikzukui, akldé zeñ mikzukuane
nzha.”^g

¹⁰ Ekí jiaga ají múldigabak guaklde:

“Nauwiji Sáñkalda, mañga na kasak kagi makauwatshak kama
gukshamalde.

Ma naldi alnoba gaumalde.

¹¹ Saldiñga gaumaldauxaki naldaksánaldixagaba.

¡Ma zúnake naldiñga maldaldaldixa!

Ne, gaumaldauxaki zhakuá jana zauwaksánaldixa.

¹² Akna zhakuá menaldá guatshake maja xaldeki abisa
yushakuamak,

mañki alnoba, kagi jiaga abisa mayushaldixa.

Naldatshak ma zúnake ni mitsák ayushabdáta, shuixabdáta,
amak za naldiñga izhoshiñga mizhogataná nakldá.”^h

¹³ Akze, Jateja aldéñ guaklde uldeñkakueki ni mieldeki ekí
akbeyazhé:

“Nas saldiñga aksanekatokugeña, jibatshugaldi mual akldé
akzéñ naldesañ yate guwá.

Naski maguldiñkakuek auxaga magubishaldikueñka yo amak
mizhoxaldixa nakldá.”ⁱ

¹⁴ Ne aldéñ guaklde uldeñka nahauxaki aldunakuega, egabá
axazauñkakue nak, aldéñ káguba ikualdaldixakue agaunexal
gakakue nuxa nakldá.

Ijuldunañkaldáaldiamak be nogakue

2 ¹ Duwe Jesús ekí akaldak akzé nakna, aldéñ zúnekuane shalda
nukáñkalde akldéñga muldetua numañ izhghatuakue, eñkáñ
zhinik ijulduni guanazúñnegak. ² Akze, Jateja aldéñ guaklde
uldeñkakuek zhinik guiyaba zúñkabajaneki atshakuamak ne nak,
mieldekeki aija guagamak atshazhá guanekueki guiyaba tuakue
kagatsahamak guiyaba kawatuñshane. ³ Ekí nakna, nasuñ atemajañ
akzé zúneyakuane numañ izhghatuakí naldakualdiák míngaki, ¡sakí
shi guiyaba tuañkaldáaldixa na! Akze, ekí zúnekualdaldixaki nauwiji
Sáñkalda Duwe Jesúsja mishañga guak guñguenik, aldukanekuejañki
“aiki namakga nzha” zúñgabene. ⁴ Amak zúñgabeyatshak, Jatejañki
ají kamak “¡sakí ekí katshishixá!” zúñnekshindana agatsaldi,
ajanashaté atú guazhámak matshuwi nalda janshizhe katshishanéñ
zhinik na, namaklde ne zúnatuñshane. Ekíga, ají Aldunaki aldéñ

^g 1.8-9 Sal 45.6-7 ^h 1.10-12 Sal 102.25-27 ⁱ 1.13 Sal 110.1

zúnajañguamak sha sha gaunegakualdiamak zúnatshishanéñ zhinik na, namaklde zúñgabeñká zúnatuñshane.

Duwe Jesúki auxaga zúñgaunegaka

⁵Akze, Jateja niuwizhíne kagi abisa gauwaldixa miñmeñkuéki,^j amak gauwatshak aldéñ guaklde uldeñkakueki sanekshazháldixa. ⁶Ne, ezuaja Jatetshi múldigaba sezhekldekga ekí guaklde:

“Nauwijate, ¡kágubak, me kaldák shi tukí maldazúnajañgú!
¡Kágubak, me kaldák shi ekí numañ maldazúnatú!

⁷Kágubaki guakbalde uldeñkakue nauwa zhaguáñ akzukuamalde. Naldatshak akzé awatualdiamak akldé akzukuamalde.

[Saldiña jika gaumaldekie migaksanexaldiamak itemalde.]

⁸ Saldiña jika aksanek gualdiamak niuwi agemalde.”^k

Amak Jateja saldiña aksanexaldiamak niuwi agegatshak, ni jiki aksanegazháldixa abá guazháne. Naldiñki kaigaga saldiña amak aksanekagaba tuagá kaldogatshak jiaga. ⁹Naldatshak ekí zúnake katuñka: Duwe Jesúga na ixagabaldegatshak Jateja aldéñ guaklde uldeñkakue nauwa zhaguáñ akzukuane ne, guiyaba tuwi shuane shaldaki akzé awatualdiamak akldé akzukuane. Akze, Jateki éegaba guañ zúnajañguéñ zhinik na Asukuá saldiña nauwitsaldí shuixaldiamak ekí jañguane.^l

¹⁰Akze, Jatejaña na jika na nahauxa ajígaba naldaldiamak gauwane, aldéñ zhinikga na nogakuauxabe nogatuka. Aldéñga na ají sukuakue matshuwi zúnaldeksanekue aldéñ nugeñkagaba zúnaldehyaldixa jañguane. Amak atshaldiamak na, Asukuá guiyaba tualdiéñ zhinik muldetua naldakuauxabe naldaldixa jañguatshak atshakuamak atshane. Ekíki Asukuá za zúnekualka auxaga sanék guashi naldaldiamak.

¹¹Akze, Duwe Jesú Ajatetshi zúnaldeksnixaki, ají nekaldekue nañga askuí jategaba kaldé. Ai shalda na Duweki jiwak akzek naldakí “nakaja giemikue nibiná” zúnakuashi na, ¹²Ajatek ekí akbene:

“Mañki sakí maldé shalda nakaja giemi nekldekuek kakkbeyaldikue.
Izhajuizhaldekldeñ kenañ akldé mikzamazga mikzukui
mixazbeyaldikue.”^m

¹³Ekí jiaga guaklde:

“Jate za alduna isha izhoxaldikue.”

Ekíga na:

“Jaiga Jateja najíkue aldaldaldiamak nagenekue nañga na izhokú.”ⁿ

¹⁴Guatshak káguba zhuasanáke askuí gata, askuí abi kaldé ne, ekibeñga na nauwikaja Duwe Jesú jiaga nauwijanamé agatsé naldaldiamak káguba naldi ixagabaldeklde. Ekíki shuigatshak zhinik

j 2.5 Eb 1.12 k 2.6-8 Sal 8.4-6 l 2.9 Plp 2.6-11 m 2.12 Sal 22.22 n 2.13 Is 8.17-18

na, jisé shuixa aksuikuek kama ikushi agubiyaldiamak. ¹⁵Ai zhinik na saldiñgake kuka zhinik shuixaki zhe zũñzukuane zũnaldokshixak zũnebesanshaldiamak. ¹⁶Guatshak namak, Duwe Jesú nagatshak Jateja guaklde uldeñkakue ikualdal nagazháne. Akze, nauwibama Abaldahám shtukuakuañ^o zũnekualdal naklde naldashá. ¹⁷Nakna amak zũnekualdaldiamake, auxaga akajakuañ janamé agatsé naldaldiamak ixagabaldegakue zeklde. Ekíki Jatek múldigaba zũñkagaskaitshixa akaldak akzé izhoshi axazauwatogatshak, amak axatshiji guañ zũnajañguxa naldaldiamak. Ai zhinik na sha katshixa zũnesabiyatshak, Jate zũñkabetaldiamak. ¹⁸Akze, aldéñ naldi jiséja ijuldukshaka ne guaji aksanegotogatshak jibañ tunéñ zhinik na, ekibeña zũnakuaji jibañ zũñgatsegatukakuañ zũñgaunegaka nakldá.

Duwe Jesúki Muesé zhakldé akzé

3 ¹Akna gaja, Jatetshi nekbinekuañ, jékaldaxa aldéñ nugeñka zhualduxa zũnauldeyaldixakuañki, Duwe Jesú Zũnekualka agasjanamine za izhogakue. Aldéñki Jatejaña ají múldigaba guaxal zũñgakaxane, alduna ishiji ipanañkaldekuañ Jatek múldigaba zũñkagaskaitshixa akaldak akzé zũñkizhuka nakldá. ²Ekí atshaldiamak Jateja izhagatshaga zhinik abá naldakí amak axatshiji nagatuka. Ekíga na, nauwibama Muesé jiaga abá naldakí Jatetshi juwí etshi nahauxa numañ agatuatogatshak axazauwi izhone.^p ³Ekí ne, jukauxa guana juwí zhakldé akzé naldakldegamakbeña na, Duwe Jesú guana nauwibama Muesé zhakldé akzé naldashá. ⁴Akze, juwíki ezuaja gaune nuxa naldaka. Ne, jika na nahauxa gauneki Saldiña netshi Jatega nakldá. ⁵Guatshak nauwibama Mueséja Jatetshi juwí etshi nahauxa numañ agatuwi abá naldakí axazauwatogatshak, Jateja sakí aldiwan guakldá katuñshatonane. ⁶Ekí ne, Duwe Jesú Zũnekualkakí Jatetshi Asukuá nak, Ajetetshi juk etshikue abá naldakí agaksaneshi izhuka. Aikuañki sakí zũñkatshaldixa zũñmeneki “amak zũñkatshaldixaga shakldá” abá naldakí alduna ishalga, zeñ zũñneshi jiaktuwi kizhukake Jatetshi juwí jana kaldé nakldá.

Jate alduna ishiji amak axatshál nogakue

⁷Akze, Jatetshi Aldunajaña ekí guashi sezhekldé:

“Kaiga Jateja guaká nuká miñguake,

⁸ mimibamakue zúk zaldi azaxaitatoguéñ

Jate amak axajanashasúñ kakzeshi, ‘¿mitsá abetaka sha?’

akuajanamakga,

^o 2.16 Gn 12.1-3; Alm 4.16-17. Abaldahámki juldiú sanákuetshi abama, Jate za alduna isha izhonane. Akna saldiña Duwe ipanañkaldekue Jate alduna kishixakuetshi abamaga.

^p 3.2 Nm 12.7-8

aldunaxa kuamaldekbine naldagába.”

⁹Akze, Jateja ekí guaklde:

“Mimibamakueki exa 40 kagi jika atuazhámak kaxatshaté
nawatuatshak jiaga,
mitsá abetanaka nawatualdiamak nakuajatone.

¹⁰Ekí agatsaldi naxaldaldatshakna ni nauwa nakldunazhálde, atshak
baxañ zaldakue shalda ekí guaklduge:
‘Aldunaxaki iyajulduni mual za ashekualdi na,
kaksanekugamak naxatshasúñ kakzekakue nakldá.’

¹¹Akna sakí naxajanashane ni nauwa nakldunazhálde ekí axeltenuge:
‘Ekuega ni mitsák zhiksekuakue janaktunugeñka ajuldunazhíta
nakldá.’”^q

¹²Gajakuañ, ni ezuak aldunaxa sha atshijiñga Saldiñga netshi
Jate namak jañguazhálde, aldéñ izhoshiñga izhukak agijuldu gui
guamiñnegak muldetua numañ miyatualdí. ¹³Akze, “kaiga”^r Jate
axazukakue ldiuwañ zaldalga nogeñgaki, ataba atabañ niuwi neyauxa
akuiyakshál nogakue. Ekíki maiñga ni ezuak sha atshája miñsaneshi,
naldagálde ne jian miñzukuatshak aldunaxa mimakuamakui guakuak.

¹⁴Akze, kasak Duwe Jesú kipanatshak alduna ishapanañkaldamakga,
aldiwexá jiaga abá naldakí alduna ishalga kaldukake, aldéñ nañga zeñ
zaldaba ipanakualdixa nek guañkalde. ¹⁵Katuamakga ekí sezhekilde:

“Kaiga Jateja guaká nuká miñguake,
mimibamakue Jate amak axajanashasúñ kakzekldamakga,
aldunaxa kuamaldekbine naldagába.”^s

¹⁶Guatshak ¿mekue shi Jateja guaká nukatshak jiaga amak
axajanashasúñ kakzekldekue na? Akze, ¿aikueki nauwibamakuega
Ejjiptuxa guiyaba atuwi ashekualgueñka zhinik agazaxaitaldiamak
nauwibama Mueséja kagaunekldekue naldazhé shi na? ¹⁷Ekíga na,
¿mieldekue shi Jatek ni nauwa aklduná guazhámak atshiji 40 kagi
izhonekue na? ¿Aikueki sha ajanashiñgueni zuk zaldiñga ashuanekue
naldazhé shi na? ¹⁸Ekibeñga, ¿mieldekue shi Jateja zhiksekuakue
janaktuneñka ni mitsák ajuldunazhíta axakagiltene na? ¿Aikueki
aldéñ kakbenamak axatshazhá guanekue naldazhé shi na? ¹⁹Akna ekí
tunazúnaka: Kauwizhéñ Jate namak ajañguazhá akuñguéñ zhinik na,
zhiksekuakue janaktuneñka ajuldunazháka kagatseklde naldashá.

Zhiksekuakue janaktuneñka juldunakue

4 ¹Akna Jateja zhiksekuakue janaktuneñka juldunazúnaka zúñmene,
amak juldunakue nogeñgaki muldetua numañ atuwal kuiznosshí.
Ekíki ezuake saigaba iyabá atshiji eñka juldunazhá gui guamiñnegak.

^q 3.7-11 Sal 95.7-11; Nm 14.1-33 ^r 3.13 Eb 3.7; 4.7-9 ^s 3.15 Sal 95.7-8

² Akze, eñka ajuldunazhá guanekue jiaga janshizhe kaxajanashaldixa nauwijanameñga kagabenanega. Ne ai aldukatshak jiaga namak ajañguazháldi alduna iyashazhá guanéñ zhinik na kaxazauwazhá guane. ³ Akze, nasuñ Duwe janshizhe zuñkatshaldixa zuñgabene namak jañgui alduna ishañkaldekuañ zúnake zhiksekuakue janaktuneñka juldunazunaka. Ai shaldaga Jateja ekí guaklde:

“Akna sakí naxajanashane ni nauwa nakldunazháldi ekí axeltenuge: ‘Ekuega ni mitsák zhiksekuakue janaktunugeñka ajuldunazhíta nakldá.’”^t

Akze, guatshak Jatejañki kagi, alnoba, jika na nahauxa gauwatshak ají jibaki aksaldí guane ekí guaklde. ⁴ Ají múldigaba sezhekldek aldéñ kugua ldiuwañ zegatshake zhiksekuane shalda ekí guak: “Saldiñga netshi Jateja jika na nahauxa gauwapangueni, auxa atshane shalda kuguake zhiksekuá guane nzha.”^u ⁵ Mokue ai shaldaga na ekí guaklde tuñkalde: “Ekuega ni mitsák zhiksekuakue janaktunugeñka ajuldunazhíta nakldá.”^v

⁶ Guatshak kaigabeñki ezuakue jiaga eni ajuldunaka nañga. Akze, axañga zaldakueki janshizhe kaxajanashaldixa kagabeyatshak jiaga, Jate amak axajanashazhá guñguéñ zhinik zhiksekuakue janaktuneñka ajuldunazhá guane. ⁷ Ai shalda na anuñka zegueni jiaga, Jateja nauwibama Dabík zhinik ají múldigaba sezhekldek “kaiga” guashi ezua niuwañ janaktune shalda mokue ekí guaklde tuñkalde:”

“Kaiga Jateja guaká nuká miñguake, aldunaxa kuamaldebine naldagába.”^x

⁸ Guatshak axañgaki nauwibama Josuéja^y nauwisaná Isayélkue auxabé kezhihsekushá guanaldíñki, jiak anuñka zegueni Jateja ezua zhiksekuakue ldiuwañ shalda mokue guagazhá guataldé. ⁹ Ai zhinik na ekí tunazúnaka: Jatetshi nekaldekuañki aldéñ zhiksekuakue ldiuwañ janaktunéñ zhiksekuanazúnaka zaldalga nuka. ¹⁰ Akze, Jateki jiba auxa atshiñgueni kuguake zhiksekuanamak, mieldeke zhiksekuakue janaktuneñka julduñkaldekuañki nasuñgaba jiba katshixak zhiksekuáñkalde kizhuka. ¹¹ Akna aldéñ zhiksekuakue janazúñgaktuneñka juldunakualdiamak, abá naldakí ai za niji alduna kauñkalde kuizizhoshí. Ekíki ezuake mauzeñga ajuldunazhánekue Jate namak ajañguazháldi, amak axajanashazhá guanekue janañga atshiji abá gui guanazúñnegak.

¹² Akze, Jatetshi múldigabaki kama axaldé naldi na, aik na aldéñ jañguamakga zekuxa. Shezhá mushtabañga zaxa jika ishkauwi agaldaka guashiñki zhakaldak ai múldigabaki nauwíj aldunaxa giemi agaldaka.

^t 4.3 Sal 95.11 ^u 4.4 Gn 2.2 ^v 4.5 Sal 95.11; Eb 3.11; 4.3 ^w 4.7 Eb 3.7-8,15

^x 4.7 Sal 95.7-8 ^y 4.8 Dt 31.7; Jos 22.4. Josuéki Muesé zhgaldeni sanegapanane. Eñki Isayélkue Kanáñka kajuldukshane.

Amak zuñgaldagatshakna, aldunaxa ji zuñnegatuka, jañguañkalduka, janaktuañkalduka auxaga zuñzuziji, jañguakuamak azhi jañguasúñzamak jañguañkalduka mu zuñgisekuxa.^z ¹³ Akze, Saldiña netshi Jatejañki aldén gauwanaxa akuegaba, ni jiki tuazháka naldazhé naldi na, jika agatsahauxa, aldunaxa zuñnegatogauxa muetsekuanegaba nogatuka.^a Aldén na atshañkaldauxa dulda agilshakue zuñgatsé nakldá.

Duwe Jesúki Jatek múldigaba agaskaitshixa akaldak akzé

¹⁴ Guatshak Duwe Jesúki Jatetshi Asukuá Ajatek múldigaba zuñkagaskaitshixa akaldak akzé zuñkizhuka^b jékaldaxa nitshí guane nak, abá naldakí “nekuanamak shakldá” alduna ishalga kuiznoshí. ¹⁵ Akze, Jatek múldigaba zuñkagaskaitshixa akaldak akzé zuñkizhukaki nasuñ miyaki kama zuñsúñze akuéñ zhinik na, agajieni guañ zunajañguaka. Akbiñgaki nasuñ sakígaba sha atshindana zuñzekája zuñsanegauxaña aldén jiaga ekíga tu guane nak. Ekí tuatshak ni mitsák aldénki sha atshazháne.^c ¹⁶ Nakna zuñzek náaldaki Jate éegaba guañ zunajañguxa sanegeñkaga kuizaxaldejí. Ekíki sakígaba jibañ zuñgatsegatoxaldiéñ guañ zunajañgui yo zunakualdiamak.

5 ¹ Guatshak Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzé izhogauxaki kágubaga ekí atshaldiamak ishkakuka. Ega na kágubakue tsaldi Jatek axaldalda kagauneshi, ji Jatek agaxexaldixa awaldaklde agheshi, sha ajanashane kaxabetexañ béyakze axakuaxaldixa awaldaklde agakuashi izhoxaldixa iyatene. ² Ekueki nasuñ sha atshindana zuñzekája zuñgubiyaka nahamakga kama kaksúñzekue. Nakna Jatek agijuldunatakukue azhi muldetua jika kaksúñzeñ zhinik sha atshanekue guañ kajañgui kagaunegaka. ³ Naldatshak ekue jiaga sha atshakaga nakna, kágubakue sha ajanashane shalda béyakze awaldaklde Jatek axakuagamakga, axaldáñ sha atshatshak, ekíga béyakze axakuagakue kagatseka.^d

⁴ Akze, ni me ai jiba akzé axaldáñgaba guxa atshazháka. Ezuañgabaki Jateja za na nauwibama Aldón kasak izhgakushi itenamakga izhaka.^e ⁵ Akna Duwe Jesú Zunekualka jiaga aldénngabaga akldé zhikzukui Jatek múldigaba agaskaitshixa akaldak akzé yaldagazháne. Akze, Jatejaña izhashi ekí akbene:

“Mañki Nasukuá giemi maldé,

naski kaigaga Mijate nalkuge saldiñgak awatuñshanuge nzha.”^f

⁶ Ekíga guashi antezhak jiaga sezhekilde:

^z 4.12 Is 49.2; Ep 6.17 ^a 4.13 Sal 33.13-15; Jer 16.17 ^b 4.14 Eb 6.19-20

^c 4.15 Mt 4.1-11; Eb 2.18 ^d 5.3 Lv 9.7 ^e 5.4 Ex 28.1-2 ^f 5.5 Sal 2.7; Mt 3.17; 17.5; Ajsh 13.33

“Mañki Melkisedék janañga múldigaba maldagaskaitshixa naldiñga mizhogataná.”^g

⁷Guatshak Duwe Jesú jai kagik izhoguén, Jatejañki shuixak zhinik ikualdaka akualguák, jaldáñ agakuañneshi mauwiñga^h axazguák. Akze, aldéñki Jate axabeti amak za axatshixa nalguakna Jateja nuká guane.ⁱ ⁸Duweki naldiñki Jatetshi Asukuá giemiga nalgué jiaga, jibañ tuñguén zhinik na Ajate amak axatshál za izhoxa shitiyá guane.^j ⁹Amak shitiyatshak muldetua naldakuauxabe nek guane. Ekí nekldéñ zhinik na, aldéñ amak kaxatshixakuañki zunekualdiñga zunekualdaka nek guane. ¹⁰Ekíga na, Jateja Melkisedék janañga múldigaba agaskaitshixa akaldak akzé ité guane nakldá.

Aldunaxa guildexalga nogakue

¹¹Ekí miñmeyatokuge shaldaki matshuwi miñmeyakue nañga naldatshak, miñgajienaldiamak miñmeyexañki jibañ naldaka. Jinake naldakí. Axañga miñgajienazhákakue nak. ¹²Akze, Duwe ipana miñgueni anuñka zegatshake, e shalda shi mizhixakue nek guashi zegashá. Ekí ne, Jatetshi múldigaba kasak shitiyakue imokue abisajañ shi miñkaldiyakuega shi zek! Akze, somá janañga sumí zañga gaji na, atemakueja gakue kuamalde gajamakbe gabínega miné. ¹³Mielde ekí sumí zañga gaxa jananekeueki, somá janañga Jatetshi múldigabak zhinik jian izhoxaki mielde ne aksúñzekue.^k ¹⁴Akze, gakue kuamalde gaxa jananekeueki aldunaxa guildek guane, Jatetshi múldigabaja guagamak atshál za nukakue nak, mieldeki janshizhe nalda, mieldeki shane nalda tuwa shitiyá guanekeue nakldá.

6 ¹Akna Duwe Jesú Zunekualka shalda kasak kama gugexañ shi zúñkaldiyaneñ me abá guagába, akldé akldéñga shitiji aldunaxa guildekalde naldakue.^l Akna jigaba katshatshak Jatek zúnagajuekuaka majiñga maja xaldeki Jatek agakualdinakue za shizhiyal nogatoxa zaldakí. Ekíga, Jateki namaklde ne jañgui alduna ishakue, ²nik majauksha jiúñgulde shizhiya, Duwe ipananekeue káuxalda kepañgui Jatek kakbeya shalda shizhiya, Jateja shuanekue mokue izhgaldakshaldixa shalda shizhiya, auxa zegatshak Jateja káguba agatsaldi axezhashiñga axeté guane shalda za shizhiyal nogatoxa zaldakí. ³Akna Jate amak zúñgaunexaldiake, ai be abá guagábaki, akldé akldéñga aldunaxa akuiyakshi mual shizhiyakualdixa.

⁴Akze, mieldekeueki Jate majiñga maja akualdiák, mokue agakualdikshakue naldazhaldixa. Ekueki Jateja aldéñ shalda kagajeñgualdiamak aldunaxa muñshí kezguanekeue, Jate jékaldaxa zalda

^g 5.6 Sal 110.4 ^h 5.7 Mt 26.36-46,50; Mlk 14.32-42; Lk 22.39-46 ⁱ 5.7 Sal 22.24
^j 5.7-8 Mt 26.39; Jñ 10.18; Plp 2.8 ^k 5.12-13 1Kt 3.2 ^l 6.1 Plp 3.12-14

janshizhe zuñkatshixá izhguaji iyapananekue, nauwijanameña Jatetshi Alduna iyapananekue, ⁵Jatetshi múldigabaki sakí janshagatse ne atú guanekue, Jateki niuwizhíne mitsá ají kama na sanexaldixa atú guanekue. Ekí atú guanekue ne jiaga ⁶Jate majiña maja akualdiák, ¡sakí shi mokue Jatek agakualdiksha guakue naldaldixa na! Akbiñgaki Jate abaja akuatshake, Asukuága iyajokldexaldiamak saldiñgaja tuatogéñ, kauwizhéñ Duwe kaldixa mokue axaldiya akuaxa akuxá zhuxaña ajanashaldixa nak.

⁷Guatshak aldunaxa guildexal kaldukake ekí jana kaldé: Te níxalda itsegatogatshak, gakue aldixane ajáugukuija galdiamak muldetua muñgualdiake Jateja zeñ jañguxa jana kaldé. ⁸Ekí ne, Jatek iyabaneki te níxalda itsegatogatshak jiaga kausú, kaldá za muñgualdiake, zauwazháka nuxa nak iyajanaldixa^m za abatuka aldiweki ayoxaldixa jana aldé nakldá.

⁹Shuí gajakuañ, ekí kabimneyatshak jiaga, maiñki “Duwe Jesú minkuanéñ zhinik na aldunaxa guildexalga minoxaldixa shakldá” zuñkué. ¹⁰Akze, Jateki atshakuamak za atshixa nakna, maiñ sakí axazauwi axatshamine akjuizhanazhaldixa. Ekíga na, aldéñ mitsá mizhgajañguxá tuñshiña ají nekldekue kaxazauwi naxabinogamak axazauwalga minuká jiaga akjuizhanazhaldixa.ⁿ ¹¹Akze, nasuñ kabimajañguxáki ezua ezua minahauxa abá naldakí naxabinogamakga, niuwizhíne janshizhe zuñkatshaldixa zuñmene jiaktuañkalduka auxaga ipanakualdieñka yo, ekíga atshiji mizhekualdaldí. ¹²Ekíga na, miwaldegagábaki, mieldekue abá naldakí abeti Jate alduna ishiji izhogéñ zhinik Jateja janshizhe kaxatshaldixa kakkbene ipanatukakue kagastuwi, ekue jana naldakue ni kabimajañgú.

Jateja guakldeki amak atshaldixaga

¹³Akze, Jateja nauwibama Abaldahám janshizhe axatshaldixa akbeyatshak, ezua aldéñ zhakldé akzé axahakildagaka naldakí nalguák, axaldánga axeldashi ¹⁴ekí akbene: “Namak ni mikbeñkú: Nasga atemajañ zeñ majañgui na, mitukuakue izatasá migiltekshaldikue nzha.”^o ¹⁵Akbene nalgué, “amak naxatshaldixa shakldá” akldeshi, abá naldakí abeti jiaktú za nogueni na, ji axatshaldixa akbene, amak ipaná guane nakldá.^p

¹⁶Guatshak kágubake namak axeldagexañki ezua nauwizhakldé akzé zuñnatuáté nogéñ axakildaka. Ekí namak guakalde atuñshi axakildagatshak zhinik na, akldé zhikbeyalga nogakue naldaksá guxa. ¹⁷Akna Jateja janshizhe atshaldixa jañguaneki yushazháka ne ai ipanaldixakuek muldetua kakldekshaldixa jañgui na, axaldánga axeldashi “ekí mixatshaldikue nzha” guaklde. ¹⁸Akze, Saldiña netshi Jateki ni mitsák naldagálde zukuagazháka^q naldi na, janshizhe zuñkatshaldixa zuñmeneki ni

^m 6.8 Gn 3.17-18 ⁿ 6.10 Mt 10.40,42 ^o 6.14 Gn 22.16-17 ^p 6.15 Eb 11.11-12
^q 6.18 Nm 23.19; Tit 1.2

mitsák yushazháka, ni axaldánga axeldashi guaklde yushazháka. Ekí mozhua yushazháka nahéñ zhinik na, nasuñ aldéñ zuñgaunexaldiamak axaldakaldekuañki kama zunakukshane, ji zuñkatshaldixa zuñmeneki “amak naxatshaldixaga shakldá” agasjanañkalde jiaktunazunaka. ¹⁹⁻²⁰ Ekí za kizhogatshakna muldetua aldunaxa kama zunakukshane nonazunaka. Akze, Duwe Jesúki jiúngulda zuñkakbeñgui jana, nauwizhaxaंगा jékaldaxa Jate izhogaldi akaldak akzeñka juldunéñ agekuek’ agaskaiti, juldú guane. Nakna aldéñki eni zhinik aldunaxa kama zunakukshane nogatuka.⁵ Akze, Duweki Melkisedék jana Jatek múldigaba zuñkagaskaitshixa akaldak akzé naldiंगा za izhogataná nek guane nak, ekí zuñkatshiji izhuka nakldá.

Melkisedékki me ne

7 ¹ Guatshak Melkisedékki kuíbuldu Saldéñtshi^t sáñkalda akzé izhoshi na, Saldiंगा netshi Jate akaldak akzék múldigaba agaskaitshixa izhone. Nalgué na, nauwibama Abaldahámki san zalda sáñkaldakue agubiñgueni nagatoguéñ, Melkisedékja akldabixal nagueniki Jateja zeñ jañguakue agakshishi zeñ zaldaba agé. ² Guake nauwibamaja zhiniki ubiyanéñ zhinik jika ipananauxa uguá naldashi nahauxak izhgikuxanegaba ezua naldashiñki agene.^u Guatshak Melkisedék guagatshake, “jian atshakuamak atshátshi sáñkalda” guashi. Ekíga na, “Saldéñtshi sáñkalda” guagatshake, “señgaba zhe noxatshi sáñkalda” guashi. ³ Eñki jate ikué azhi jaba ikué, ni abamakue shalda ni miyaki sezhekilde tuasé. Ni kukane ni shuane shalda jiaga guagazhé. Ekí nakna aldéñki Jatetshi Asukuá janaंगा Jatek múldigaba agaskaitshixa naldiंगा izhuka jana ne.

⁴ ¡Tu guwíñ, Melkisedék mitsá akzé mitú! E na nauwibama Abaldahám akzeja jiaga ubiyanéñ zhinik jika ipananauxa uguá naldashi nahauxak izhgikuxanegaba ezua naldashiñki agé guane. ⁵ Guatshak nauwibama Abaldahám^{tshi} atukuakuega Aldebí ldaxekueki^v Jatek múldigaba agaskaitshixakue ashekue. Ekí ashekualdatshak, Jateja guiyaba nauwibama Muesék zuñkabajanejañki ekueja za na juldíúkieja jigaba uguá naldashi kaxaldé ezua naldashiñki Jatek agaxeká iyapanaka niuwi kaxaldé guaka.^w Naldiñki zhuakajagaba Abaldahám shtukuagaba aldaldatshak jiaga ekí iyapanakue. ⁶ Naldatshak Melkisedék zunake Aldebí ldaxe naldagálde nalgué jiaga, nauwibama Abaldahámja jika uguá naldashi axaldalgué ezua naldashiñki Jatek ageká agipaná guane.

Ekíga na, nauwibama Abaldahámki Jateja anuñka juizha janshizhe axatshaldixa akbene nalgué jiaga, Melkisedékjañki Jateja zeñ

^r 6.19-20 Lv 16.2; Eb 10.19-21 ^s 6.19-20 Aiki balku kama gukshixa “ancla”, Duweki ekí jana ne guashi. ^t 7.1 Aiki Jeldusaldeंगा. ^u 7.1-2 Gn 14.1-20 ^v 7.5 Gn 35.23. Abaldahám^{tshi} atukua Jakópki 12 sukua axaldekdéñ Aldebí ldaxe nitshigapanane. ^w 7.5 Nm 18.21

jañguakue agakshishi zeñ zaldaba agene. ⁷Akze, namake ekí zuñkué: Akldé akzeja guana aguáñ akzék zeñ zaldaba ageka naldashá.

⁸Guatshak ishkiyakuxane Jatek agaxeneki Aldebí Idaxe káguba shuixaldixakueja za ipanka. Melkisedék zunake izhoxal za nuka jana ne Jatetshi múldigabaja guaka.^x ⁹Guatshak ekí jiaga guakldazunaka: Aldebíkueki jika ishkiyakuxane Jatek agaxeká ipankakue nalgué jiaga, kauwibama Abaldahámja jika izhgikuxane Jatek ageshi Melkisedék agegatshaga, ekueja jiaga agaxeña guane. ¹⁰Jinake naldakí. Nauwibama Abaldahám Melkisedékja akldabigatshaga, Aldebíkue jiaga zuldaxaki kauwibamak akteña aldona nak.

Duwe Jesúki Melkisedék jana ne

¹¹Guatshak Jateja nauwibama Isayélkuek guiyaba kagegatshak, Aldebí Idaxekue guana ai guiyaba aksuikualdi, kauwisanákue jian ashekualdaldiamak kagauneshi aldéñ múldigaba agaskaitshaldixakue ketene. Guane ne, kauwizhéñ guiyabak zhinik naldakuauxabe naldakualdiamak zuñgaunegaka nanaldíñki, ezua kauwizhakua nagakue juezhazháka naldatalgué. Aiki Duwe Jesúga, kauwibama Aldón^y shizhaga naldazhé naldatshak, Jateja Melkisedék jana aldéñ múldigaba agaskaitshaldixa itene. ¹²Guatshak Jatek múldigaba agaskaitshakue nalda ayusha guatshake, guiyaba jiaga yushakue zeka. ¹³Akze, ekí itene nauwijí Sáñkalda Duwe Jesús gakuakáki Aldebí Idaxe naldazhé. Aldéñ Idaxega Jatek múldigaba agaskaitshiji jika akiyoxa atshagáldekue. ¹⁴Jinak ekí miñmeyakí. Nauwijí Sáñkaldaki Judá Idaxe^z nagatuka zuñkué nak. Ai Idaxega Jatek múldigaba agaskaitshixa naldaldixa nauwibama Mueséja guiyabak guagazháne naldashá.

¹⁵Ekí gakuaká akldéña zuñgajienaldiamake jekí tunazunaka: Mokue ezua Jatek múldigaba agaskaitshixa neklde Melkisedék janaña neki ¹⁶guiyabaja guagamak mielde Idaxe nahéñ zhinik nuxa izhagazháne. Ne eñki kama axaldaldi izhoshiña za izhuka nahéñ zhinik ité guane. ¹⁷Akbiñgaki ekí ne guashi Jateja ekí akbene:

“Mañki Melkisedék janaña

múldigaba maldagaskaitshixa naldiña mizhogataná.”^a

¹⁸Akze, Jateja guiyaba nauwibama Muesék zuñkabajananeki jian mezhokshá guashi kama axaldaldakí, auxa zauwazháka nalguakna ibená guane. ¹⁹Jinake naldakí. Guiyabajaña ni me naldakuauxabe nalshazhá guane nak.^b Guatshak ai tsaldiña Jateja akldé zauñka

^x 7.8 Sal 110.4; Eb 7.3 ^y 7.11 Ex 28.3-4,43. Aldónki Aldebí Idaxega, kasak Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzé izhone. ^z 7.14 Mt 1.3; Aux 5.5 ^a 7.17 Sal 110.4
^b 7.19 Alm 3.20; Eb 9.9; 10.1

“aldéñ na ishkalaldakualdiamak zũngaunegaka shakldá” zũñneshi axaldeyakuualdiamak^c zũngé guane.

²⁰ Guatshak Jateja Duwe Jesú izhagatshake, “nasga ni mezhakú” axeldashi itene. Ekí ne, axáñ zalda aldéñ múldigaba agaskaitshixakue iyaldagatshak zunake ekí axeldashi kezhagazháne. ²¹ Akze, Duwe Jesú izhagatshake ekí axeldashi akbene:

“Jate Saldínga netsi Sáñkaldak ekí atshaldikue axelté gualdikuenik, ni mitsake yusha atshazháldikue:

‘Mañki [Melkisedék janañga] múldigaba maldagaskaitshixa naldínga mizhogataná.’”^d

²² Jateja ekí axeldashi Asukuá itenéñ zhinik na, aldéñ na ishkualdi izhoxa akldé akzé kaiga zũngeneki “axañga zũngenane guashiñki zhakldé zũñkazauwaldixaga shakldá” zũñkualdaldiamake, Duwe Jesúga zũñkizhuka nakldá.^e

²³ Guatshak Jatek múldigaba agaskaitshixakueki matshuwi iyaldashi nagatukakue. Jinake naldakí. Ashuigatshake ai jiba akldé atshalga nogazhákakue nalgúák. ²⁴ Ne, Duwe Jesú zunake izhoshiñga izhuka nak, Jatek múldigaba agaskaitshi, isuxaldek naldakí izhoná. ²⁵ Ekí izhoshi na, aldéñ zhinik Jatek axaldaxañkaldukakuañki auxaga zũnekuane zũnezhokshaka. Akbiñgaki aldéñki Jatek nauwitsaldí agakuañneshi izhoshiñga izhuka nak.^f

²⁶ Akze, Duwe Jesúga na ekí ne Jatek múldigaba zũñkagaskaitshixa akaldak akzé zũngajuezhato. Aldéñki janshizhe, Jatetshi za ne, ni jiñ zhinik agatsaldagálde, nusagatse axaldí agatsaldagálde, sha atshixakue jana izhogagálde, jékaldaxa akldé akzamakga akzukuualdiamak Jateja itene. ²⁷ Ega axáñ zaldakue Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzekue jana naldazhé. Kauwizhéñki niuwi neyauxa axáñ misha axaldáñ sha ajanashane shalda béyakze Jatek axakuaxaldinik na, kágubakue sha ajanashane shalda jiaga ekíga Jatek axakuaxal nogakue kagatsane.^g Ne, Duwe Jesú zunake sha atshá guañkaldauxa shalda akuaxaldiamak atshuameñga axaldáñ akegatshak, zũnesabijiñga zũnesabiyaldiamak shuizhá guane.^h ²⁸ Akze, Jateja nauwibama Muesék guiyaba zũñkabajananeja Jatek múldigaba agaskaitshaldixa akldé akzé itenekueki káguba nuxa aldalgúák, auxaga zauwá guashi kama axaldaldagáldekue. Nalgué, guiyaba zhgaldeni na, Jateja Asukuága muldetua naldakuauxabe neklde izhoshiñga izhoxaldixaki axeldashi, aldéñ múldigaba agaskaitshixa akaldak akzé ité guane nakldá.

Jatek múldigaba zũñkagaskaitshixa akaldak akzé

8 ¹ Akze, guashi naxañkaldukaki jalde: Jatek múldigaba zũñkagaskaitshixa akaldak akzé zũñkizhukaki Duwe Jesúga

^c 7.19 Eb 4.16; 10.22; St 4.8 ^d 7.21 Sal 110.4 ^e 7.22 Lk 22.20 ^f 7.25 Alm 8.34
^g 7.27 Ex 29.36-42; Lv 9.7 ^h 7.27 Alm 6.10; 1Pe 3.18

jékaldaxa Jate akaldak akzé jibatshaldi mual akldé akzeñka e na sanexaldiamak yaté guane.ⁱ ²Ega na Jatek múldigaba zũnkagaskaitshatogẽnkaki juwí kágubaja gaunaldi nuxa jibatshiji izhogazhé. Akze, Jate Saldiña netshi Sáñkaldajaña juwí izhgaune aldéñ izhuka giemi akldé akzeñka jiba axatshixa.^j

³Guatshak saldiña Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzekuejañki ji Jatek agaxexaldixa awaldaklde ageshi, sha ajanashane shalda béyakze axakuaxaldixa awaldaklde agakuashi izhoxaldiamak iyatenekue. Ekí nakna Duwe Jesú jiaga ji Jatek agexaldixa axaldaldakuega ze.

⁴Akze, jai kagik aldéñ izhoxalga noguashíñki, Jatek múldigaba agaskaitshixa naldazháka naldaka. Jinake naldakí. Jaiki Jatek múldigaba agaskaitshixakue guiyabaja guagamakga Jatek jika agegatukakue naña nak. ⁵Ekueki juwí Jate izhogaldi axazauwatogatsak, jékaldaxa namaklde juwí Jate izhuka tu abeyakuxane nuxa ne. Akna nauwibama Mueséja juwí Jate izhuka uldendana agatsé gauwaldixa nalguák, Jateja ekí ishkaldukshane: “Nukaté nogwá. Jalde juwí agatsauxa makauwatshak, nas guinuesa sakí agatsé gauwakue matuñshanugauxabé makauwaldí.”^k

⁶Guatshak Duwe Jesúki ekí Jatek múldigaba agaskaitshiji axazauwaldiamak jiba ipanatshak, axáñ zaldakue ekíga atshixakuetshi jiba zhakldé akzé ipanane. Ekibeña na, aldéñ zhinik Jate na ishkualdi izhoxa jíúñgulde zũngeneki axáñ zaldakue Jate na ishkualdi izhoxa guashiñki zhakldé akzé. Jinake akldé akzé naldakí. Jatejaña janshizhe zũnkatsaldixa akldé akzé zũnmenéñ zhinik na, ai ishkualdi izhoxaki kama gukshane nogatuka nak.

⁷Akze, Jate na ishkualdi izhoxa axáñ zalda auxaga zauwanaldíñki akldé mokue ezua juezhaka naldazhá guataldé. ⁸Nalgué, Jateja nauwibamakue auxaga axatshakuamak axatshakí aldalgué shalda kaxaldeshiña, ají múldigabak ekí kakkbene:

“Nas Saldiña netshi Sáñkaldak ni ekí guakú:

‘Ezua niuwañ akldañkaldixa.

Atshake Isayél zaldakue, Judá zaldakue na,^l

mokue abisajañ nas na ishkualdi izhoxa jíúñgulde kagexaldikue.

⁹Aiki mauzeña mimibamakue Ejiptuxa guiyaba atuwí

ashekualgueñka zhinik

nasga numañ katuwi kakzuxaitshaldatshak,

kauwizhéñ na ishkualdi izhoxa kakbenugamakga naldazháldixa.^m

Akze, atshak kauwizhéñki ekí kakbenugamak

ⁱ 8.1 Sal 110.1 ^j 8.2 Eb 9.11,24 ^k 8.5 Ex 25.40. Ai juwíki zuk zaldí azaxaitatoguéñ Jate axazauwi jiba agabeñka. ^l 8.8 1R 12.1-33. Ai mozhua nekuaki juldíúkuenga izhgajuezhaneñ zhinik mozhua nekldekue guashi. ^m 8.9 Ex 19.5,6; 20.1-17

- naxajanashál za aldogazhá akuñgué shalda na,
naski kabajá guanuge,
Saldiña netsi Sáñkaldak ni ekí guakú.
- ¹⁰ Akze, ekí axáñ zalda nas na ishkualdi izhoxa saldinaldinik,
Isayélkue na abisajañ ishkualdi izhoxa júñgulde kagenaldikueki,
nas Saldiña netsi Sáñkaldak ni ekí naldaldixa guakú:
Sakí atsha guakue guakugeki
ajañguxaldi, kauwijí aldunaxa kakzuñgualdikue.
Guatshakna nas Saldiña netsi Jate,
Kauwijate giemi naldaldatshak jiak,
kauwizhéñki najíkue giemi aldaldaldixa.
- ¹¹ Atshakna zhuakajagaba azhi miyatuñkakuek
Saldiña netsi Sáñkaldak, me nalkugé shalda shi ishkaldiyakue
naldaksá gualdixa.ⁿ
Jinake naldakí. Saldiña nekuek, ai itsé, ai itsaldagálde
axajankakuek jiaga,
me nalkugé kakualdiña noxaldikue nak.
- ¹² Akze, sha ajanashane nasga guañ kajañgui kaxabeta gualdikuenik,
ni mitsák aiga mokue be izhgisekuashtëñkuge nzha.”^o
- ¹³ Guatshak Jateja ekí “abisajañ nas na ishkualdi izhoxa júñgulde”
guagatshake, ake, axáñ zaldaki akzaldaksá guane guashi ekí guaklde.
Akze, jigabá duebaldeshi akzaldaksánatukaki naki naldaksánate nuka
naldashá.

Jate sakí axazauwi ajanashixa nane

9 ¹ Guatshak Jate na ishkualdi izhoxa axáñ zalda jiaga Jate sakí akldé
akzamakga akzukui axazauwakue guiyaba axaldega nane. Aiki jai
kagik juwí Jate izhuka axazauwaldixa nane.^p ² Ai Jatetshi juwí uldendana
agatséki ekí siyagaxaune: Juldi juldu meñki “Akldé akzén” axezhuka.
Aiga na guksé muñshí stualdiamak agaldaka akldogéñ, misa Jatek pañ
agaxene itshekue nogéñ. ³ Exa zhinik zhakuá atema agekualgué atabañki
ezua zeñka, “Akaldak akzén” axezhogaldi. ⁴ Aiga na Jatek jika we juma
izhuka akiyayogéñ axaldeki niubaga nuka. Jiak eniña na Jateja “maiñ
na ishkualdiña izhokuge nakldá” guakaki bauldiga, agatsauxa niuba
iyabene nogaldi. Ejiéldiña na jékaldaxa zhinik gakue kagaktinaneki jika
niubaga sezheklde^q akué nuka. Eniña nauwibama Aldóntshi kálbalda
muna zalda atshane^r jiaga akué. Eniña na jagikga sakí Jate na ishkualdi
izhoxa aksezheklde akué.^s ⁵ Bauldi bakaldake jékaldaxa zalda benekue^t

ⁿ 8.11 Is 54.13; Jñ 6.45 ^o 8.8-12 Jer 31.31-34 ^p 9.1-5 Ex 25.8-40; 26.1-37; Lv 24.1-9
^q 9.4 Ex 16.33 ^r 9.4 Nm 17.8-10 ^s 9.4 Ex 25.16; Dt 10.3-5 ^t 9.5 Gn 3.24; Sal 18.10;
80.1. Aikueki Jateja guaklde uldeñkakuega Jate ldesañ axazauwi za axakldukakue.

Jate mitsá akaldak akzé tuñshixa janamé agatsé axaune aklduka. Ejiékuejañki bauldi bakaldakga Jateja sha atshañkalde zuñkabetane guagén^u asañkaldak kauwíj gikaldak ipane nuka. Guatshak azhinik akldé guagakue nañga naldatshak jiaga, kaiga akldé guagazháldikue.

⁶Ekí agatsaldi juwí siyagaxauñgueni na, Jatek múldigaba agaskaitshixakue eni “Akldé akzén” Jate axazauwal ajuldunal za alduka. ⁷Ne eniñga mokue ezua zeñka zúnake ezuañgaba Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzé za juldunakldegeñka. Eñki kagi akldañkajauxa atshuamé juldunakue agatsegatshak, abi naldakí juldunazháka.^v Akze, eni juldunatshak, axaldáñ sha atshane, kágubakue kakldegegáñga sha ajanashane jiaga Jateja kaxabetaldiamak béyakze agakuaxanetshi abi agexaldixa na za juldunka.

⁸Ekí ajanashixa nanén zhinik na, Jatetshi Aldunaja ekí zúnatuñshi: Kasak juwí Jate izhuka teñga nogueñgaki akaldak akzeñka juldunexañki jiúñgulda akbenagá none.^w ⁹Ai zhinik na kaigaki ekí zúnatuñshaka: Amak Jate akldé akzamakga agazukui ji Jatek agaxeshi, sha ajanashane shalda béyakze axakuagatshak jiaga, aiki auxaga aldunaxa janshi kaxazguazháka nane. ¹⁰Ekígaba ajanashatogatshak, ai atshakueki gakue jiúñgulde, tugakue jiúñgulde, janshi mishkazgualdiamak itshizhakue jiúñgulde, niuwabak atshakuegaba za ajanashixa.^x Ne ai atshakueki Jateja abisajañ atshá yushaldieñka yo me zauwaldixa nane nakldá.

Duwe Jesútshi abiki akldé akzé

¹¹Akze, Duwe Jesús Zúnekualkaki Jatek múldigaba agaskaitshixa akaldak akzé negatshakna, muldetua zuñkazauwakakuegaba zuñkuldaklde. Amak negueni Ajate axazauwaldiamak juwí Jate izhuka axañ zalda zhakaldak akzé muldetua auxaga zauñkaldi juldú guane. Ai juwíki jai kagik zalda naldazhé nak kágubaja gauwazháne. ¹²Amak juldunatshak, eniñga akaldak akzeñka juldunexañki tshibutshi azhi bue guangatsetshi abi^y na juldunagábaki, aldén shuigatshak abi akzuldane naldi Jatek agexaldixa na juldune.^z Atshuameñga ekí atshatshake sha atshá guañkaldauxa shalda zúnesabijiñga zúnesabí guane.

¹³Akze, káguba izhgazaldakuanekuek tshibutshi, buetshi abi ketiñgui,^a azhi nubiá guangatse Jatek akiyayogatshak muldi za abane^b keyasheñguatshak, abúake janshi kaxazgualdiamak zauñka. Ekí nake, ¹⁴ake, ¡Duwe Jesús Zúnekualkatshi abi míngaki mitsá guagasá zalda zauñka naldaldixa ne! Akze, aldénki Jatetshi Alduna izhoshiñga izhukaja agaunegatshakna, aldéñgabaga nusagatse axaldí agatsaldagálde^c

^u 9.5 Lv 16.14-15 ^v 9.7 Lv 16.2-34 ^w 9.8 Eb 10.19-20 ^x 9.10 Lv 11.1-47; Nm 6.3; Kls 2.16 ^y 9.12 Lv 16.6,15-16 ^z 9.12 Alm 3.25; Eb 9.24-28 ^a 9.13 Ex 24.5-8
^b 9.13 Nm 19.9,17-19 ^c 9.14 Ex 12.5; Lv 1.3; Mal 1.13; 1Pe 1.18-19

nauwitsaldí abi akzuldi shuixaldiamak Jatek aké guane. Akna ají abi akzuldaneki jigaba Jatek zúnagajuekuaka atshañkaldéñ zhinik aldunaxa nusa zũngatseklde auxaga janshi zũñkazgualdixa kama axaldé. Ekíki Jate izhoshiña izhuka muldetua axazauwakualdiamak.^d

Jate na ishkualdi izhoxa

¹⁵Duwe Jesús ekí zũñkatshanéñ zhinik na, Jate na abisajañ ishkualdi izhoxa jiũngulde zũñgeneki aldéñ zhinik ibuakldék guane. Akze, aldéñki shuigatshak, Jate nasũñ na ishkualdi izhoxa axań zalda zũñsanegatoguéñ sha atshañkaldane shalda zunesabiyaldiamak shuizhá guane. Ekíki aldéñ zũnezhgakuxanekuañki bieni zũñgeshi jana janshizhe zũñkatshiji zũñgexaldixa zũñmene, amak ipaniña ipanakualdiamak.

¹⁶Akze, bieni axexaldixa xalte akzaldexañki ai kalta gaune shuanamak ne tuñshakue. ¹⁷Jinake naldakí. Shuigagá nogeñgaki ai xalte akzaldagáldega noxaldixa nak. Gualdini kalta gaune shuigatshak zúnake ai xalte akzé nexaldixa.

¹⁸Ai shalda na, Jate na axań ishkualdi izhoxa jiaga abik akzekldane. ¹⁹Atshake nauwibama Mueséja Jateja guiyaba zũñkabajanega atshakue guakldauxa saldiña kágubakuek kakbeñgueniki tshibu, bue guangatse Jatek agakuaxanetshi abiki, ni axajiune uldák. Guñgueni jubeju zhgaldatsushi ashane, abaldaxájañ^e agatsé zhiksuishi akbegueniki guiyaba aksezheklde xaltek abi itiñguatshak, ekíga saldiña exa zhekualdekuek jiaga ketiñguane.^f ²⁰Ekí atshatogueña ekí guaklde: “Jejié abik zhinik Jate na ishkualdi izhoxa amak atshakue zũñmene akzék ni gu.”^g ²¹Ekíga na, juwí Jate izhuka uldendana agatsé agatsauxa, eni Jate axazauwi jika jiba agabeyaldixakue jiaga abi itiñguá.^h ²²Akze, guiyabaja guagamake naki saldiña abik zhinik za na janshi agatsegaka. Ekíga na, ezuaki abi akzuldi shuizha guakíña, sha atshamalde mixabeta guakue naldazháka nakldá.ⁱ

Duweki atshuamé shuigatshak auxaga zũnekuane

²³Ai zhinik na, atshak zalda juwí, eni zalda nahauxakue jékaldaxa namakldek abeyakuxanekue ekí abik janshi axazgualdiamake, béyakzekue Jatek agakuagakue kagatsane. Ne jékaldaxa zalda namakldekue shalda mĩngaki béyakzetshi abi guashiñki zhakldé akzega Jatek agegakue zane. ²⁴Akna Duwe Jesús Zũnekualkaki amak Jatek akegatshak, juwí Jate izhuka namakldek abeyakuxane, kágubaja nuxa gauneldi akaldak akzeña juldunazhá guane. Akze, jékaldaxa namakldexa neyeniki Jate ldesañ zũnakbeji kaigaki izhuka.

^d 9.14 Tit 2.14; Eb 10.2,22 ^e 9.19 “hisopo” ^f 9.19 Ex 24.5-8 ^g 9.20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28 ^h 9.21 Lv 8.10,19,30 ⁱ 9.22 Ex 29.21; Lv 8.15; 17.11

²⁵Exaki aldénga matshuwi juizha Jatek akexaldiamak juldunazhá. Ekíga na, Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzekuejañki kagi akldañkajauxa jikatshi abi Jatek agexaldiamak “Akaldak akzeñka” ajuldunal nuká nanamak atshazhá. ²⁶Akze, aldén jiaga ekue janañga nuxa atshanaldíñki, ake, Jateja kagi gauñgueni zhinik matshuwi juizhá guiyaba tuwi shuixal nogakue agatsegatalgué. Ne ekí agatsaldi atshagábaki, kaiga auxa zegapanatshake aldénga kagik zũnkizhañkane. Ekíki atshuameñga axaldánga aké shuigatshak zhinik na, sha katshixa zũnkabeti zunesabijiñga zunesabiyaldiamak.

²⁷Akze, kágubake atshuamé shuigakue zũngatsé. Gualdinik Jateja zũngatsaldi azhi zũngatsaldakí ne axazũnezhagakue zexaldixa.^j

²⁸Ekibeñga na, Duwe Jesú Zũnekualkaki matshuwi kágubak sha katshixakuañ Jate zũnkabetaldiamake, aldénga atshuamé nuxa zunesabiji shuixal akene. Gualdinik aldénga mokue jai kagik naxaldixa. Atshake sha katshixa shalda mokue shuixal nagazháldixa. Akze, aldén “mija nagakuéñ” jañgui jiaktuál kaldukakuañ muldetua zũnekualdakuauxa zũnekuane naldaldiamak naxaldixa nakldá.

Guiyabaki auxaga zũnkatszházane

10 ¹Guatshak Jateja guiyaba nauwibama Muesék zũnkabajaneki aldén janshizhe zũnkatsaldixa zũnmene naldi naldazhé, etshi nuñgá nuxa jana ne.^k Akna guiyabajañga ni me Jatek axaldagatukakue naldakuauxabe nalshazháka. Naldiñki aija guagamak za ajanashiji kagi akbaja naldakí ekígaba jika Jatek axakuagatogatsak jiaga, naldakuauxabe aldaldaldiamak zauwazháne. ²Akze, ekí ajanashatshake sha ajanashane auxaga kejizhá guane guashiñki, kagatsaldalga nuká aldunaxa kakldegaksá guanaldíñki, ake, Jatek jika axakuagaksá guatalgué. ³Ekí ne, kagi akldañkajauxa ekígaba axakuaxal za aldúkajañga na sha ajanashane be kezhgisekushixa.^l ⁴Jinake naldakí. Jatek axakuaxane buetshi, tshibutshi abiki sha atsháñkalde zũnejzhazháka nak.

⁵Ekí nakna Duwe Jesú zũnekualdal kagik nagatshak ekí Jatek akbene:

“Mañga sha ajanashane shalda béyakze mixakuaká,
jika migaxeká za mikldunazhé.

Akna abuá naxaldaldaldiamak jananagaktumalde.

⁶Akze, mañga sha ajanashane shalda béyakze mixakuaká,
ni muldi za duwá mikiyayoká mikldunazhé.^m

⁷Nakna ekí guaklduge:

‘Najate, mijí múldigaba sezhekdeja nas shalda guagamakbé,

j 9.27 Alm 5.12; Jñ 5.29 k 10.1 Kls 2.17 l 10.3 Lv 16.34; Eb 9.7 m 10.6 Sal 50.8-14

ma maldajañguamak za mixatshaldikuamak jai naklduge ni izhokú.’”ⁿ

⁸Ekí Duweja guagatshake ekí misha guaklde: “Sha ajanashane shalda béyakze mixakuaká, jika migaxeká, azhi béyakze muldi za duwá mikiyayoká mikldunazhé.” Naldiñki ai atsháki Jateja guiyaba Muesék zũnkabajaneja ekí atshakue guaka. ⁹Ekí guaguenik na ekí guaklde: “Ma maldajañguamak za mixatshaldikuamak jai naklduge ni izhokú.” Ekí guagatshake kasaklde atshakueki iwatí, mozhuane atshá niñkauwañki akzukualdiamak. ¹⁰Ekí Duwe Jesús Zũnekualkaki Jateja jañguamak atshuameña ají abuá gegatshake, zũnesabijiña zũnesabiyaldiamak shuizhá guane. ^o Ekí zũnkatsanéhñ zhinik na janshi zũnkazguí, Jatetshi za zũnaldekshane.

¹¹Guatshak kasaklde atsháki Jatek múldigaba agaskaitshixa aldahauxa nekueki niuwi neyauxa akté noshi Jatek axazauwi na, káguba sha ajanashane shalda béyakze Jatek agaxexaldixa awaldakldekue akbaja naldakí amak za axakuaxal nuka nane.^p Naldiñki ai atshájaña sha ajanashane ni mitsák kejizhazháka. ¹²Ekí ne, Duwe Jesús zũnake atshuameña sha katshixa shalda zũnesabijiña zũnesabiyaldiamak akegueniki, jékaldaxa Jate jibatshaldi mual akldé akzeñka yaté guane. ¹³Atshak zhinik na, Duwe aguldiñkakuek Jateja auxaga agubishaldiéhñ jiaktuwi izhuka.^q ¹⁴Akze, atshuamé Jatek akegatshak zhinik na, aldéhñ ipanañkaldekuañ Jatetshi za izhogakualdiamak zũnaldekshatukakuañki naldakuauxabe zũnaldekshiña zũnaldekshane.

¹⁵Ai shaldaga Jatetshi Aldunaja zũñmeji na ekí sezhekldé:

¹⁶“Ekí axáñ zalda nas na ishkualdi izhoxa saldinaldinik, abisajañ ishkualdi izhoxa jiúñgulde kagenaldikueki, nas Saldiña netshi Sáñkaldak ni ekí naldaldixa guakú: Sakí atsha guakue guakugeki ajañguxaldi, kauwíj aldunaxa kakzuñgualdikue nzha.”

¹⁷Guagueni ekí jiaga guak:

“Sha ajanashane, kutám ajanashixá kaxabeti na, ni mitsák aiga mokue be izhgisekuashtëñkuge nzha.”^r

¹⁸Akze, Jateja sha atshixa axabetá guatshaga, akldé ai shalda béyakze Jatek agakuaxalga nogakue zaldaksá guane nakldá.

Abá naldakí Jatek axaldaldakue

¹⁹Akna, gajakuañ, Duwe Jesús nauwitsaldí abi akzuldi shuanéhñ zhinik na, zũñzek naldakí Jate izhogaldi akaldak akzeñka juldunazũnkuká guane.^s ²⁰Amak juldunexañ jiúñgulda abisa, mezhokshakue

ⁿ 10.5-7 Sal 40.6-8 ^o 10.10 Eb 7.27 ^p 10.11 Ex 29.38 ^q 10.12-13 Sal 110.1
^r 10.16-17 Jer 31.33-34 ^s 10.19 Ep 2.18

zũnkakbeñgui na, aldẽn nauwitsaldí shuigatshake zhakuá atema akaldak akzeñka juldunẽn agekue itshizgui jana ají abuága ge guane.^t ²¹ Aldẽn na Jatek múldigaba zũnkagaskaitshixa akaldak akzẽ, Jatetshi nekaldekuañ zũnsaneka. ²² Nakna Duweki aldunaxa zũngatsaldalga nuká zũnneka zũnejizhane, abuáke nisemak^u zũnejizhi janshi zũnkazguanekuañki aldunaxa zũngatsauxa “Jatek axaldenaka shakldá” za alduna ishiji kuizaxaldejí.

²³ Ekíga na, mozhua zũnnek naldakí Jateja ji zũnkatshaldixa zũñmene jiaktuañkalduka gakuaká, “amak naxatshaldixaga shakldá” agasjánañkalde za kuizizhoshí. Jinake naldakí. Jateki sakí atshaldixa guak gualdini amak za atshixa nak.^v ²⁴ Ekíga, ataba atabañ muldetua ajañgui, janshizhe ishkatshiji izhogakualdiamake, sakí agatsaldi aldunaxa akuiyakshanazunaka nake, amak atshá za kuiznijí. ²⁵ Akze, Duwe ipananegaba izhajuizhaldegatshak anuñka nekueki aldagaksá ajanashamakga atshagábaki, ataba atabañ aldunaxa akuiyakshiji za kuizizhoshí.^w Nauwijí Sáñkaldá Duwe Jesú mokue kagik naxaldieñ naki zexaldá gualdixa katuapanakna akldẽnga ekí kuizatshijí.^x

²⁶ Guatshak Duwe shalda namaklde muldetua zũñwashexaldinik jiaga, zũñnegatẽ noshiñga sha atshál nogakualdiák zunake, sha atsháñkalde Jate zũnkabetaldiamak ni ji akldẽ agakuagakue naldaksá guaka.^y ²⁷ Ezuañgabaki zũxaitsha zalda zhe akzaldi guiyaba tuakue axazunetene zunatuñshaldixa jiaktuakue za abá guaka. Akze, Jate aguldiñkakue guksẽ zũxaita mayogakueja kayoxaldieñkaga zunayoxaldixa jiaktuakue za abá guaka nakldá.^z

²⁸ Akze, Jateja nauwibama Muesék zhinik guiyaba zũnkabajane, mieldeki amak atshazhá gualdiák mozhua azhi maigua nekueja “agatsaldi ne nzha” tunamak guaxaldiák, guañ kajañgua naldakí guaxa guakue.^a ²⁹ Ekí ne, mieldejañki Jatetshi Asukuága aguáñ izhbashi mual axatshiji, etshi abi akzaldakui, Jatetshi Alduna éegaba guañ zunajañguxaki aguáñ izhbashi mual nalda aguakakue, jmitsá, ake, ai zhakldẽ atemajañ guiyaba tuakue kagatsaldaldixa ska mijañgú!^b Akze, Duweki shuigatshak abi akzuldanéñ zhinik na, Jate na ishkualdi izhogakualdixa akzukui Jatetshi zunaldekshane. ³⁰ Guatshak Jateja ekí guaklde zũnkué: “Nas na sakígaba sha ajanashixakueki kakiyushakue naksuikualdi, guiyaba katuñshaldikue nzha.” Ekíga na, ekí jiaga guaklde: “Nas Saldiñga netshi Sáñkaldak najíkue kagatsaldi azhi kagatsaldakí ne katualdikue nzha.”^c ³¹ Saldiñga

^t 10.20 Ex 26.31-33; Mlk 15.38; Eb 6.19 ^u 10.22 Ex 30.17-21; Ez 36.25-27; Ep 5.26; Tit 3.5; 1Pe 3.21. Nisemaki Jatek múldigaba agaskaitshixakue Jate axazauwal ajuldunaldiamak iyatshishka. ^v 10.23 Dt 7.9; 1Kt 1.9 ^w 10.25 Ajsh 2.42 ^x 10.25 Alm 13.11 ^y 10.26 Nm 15.27-31; Eb 6.4-8; 2Pe 2.20 ^z 10.27 Is 26.11; 2Ts 1.7-9; Aux 20.11-15 ^a 10.28 Dt 17.6; 19.15 ^b 10.29 Ex 24.8; Eb 13.20 ^c 10.30 Dt 32.35-36; Sal 135.14; Alm 12.19

netshi Jate aldéñgaba izhoshiña izhuka guiyaba matuñshakueki jmitsá zuxaitsha zhe akzé naldaka ne!^d

³²Guatshak Duwe Jesú mimijí aldunaxa mu mimezguñgueni^e zhinik sakí izhogapanamine be izhgisekua miñgualdí. Atshak atemajañ guiyaba mituatshak jiaga, kualdi naldakí abeti izhomine. ³³Atshuake saldiña mimatuatoguén, Duwe Jesú shalda aguáñ mimezhashi mual sha mimakuane. Atshuake ekíga kagisaldatukakue kagaunexabinoguén, maiñ jiaga miñgisane.^f ³⁴Ekíga na, Duwe shalda kalseldi abexanekue guañ kajañgui kagaunekbine. Ekibeña na, atshuake jika miñkaldekue minakugatshak jiaga abeti zeñ itshanamine. Jinake naldakí. Minakuxane zhakaldak akzé miñkaldaldiña miñkaldé miñkué nak.^g

³⁵Akna ekí Jate alduna ishiji naxabinuka ishabinśa guabináldi. Akze, ekí alduna mishéñ zhinik na aldéñki atemajañ janshizhe miñkatshaldixa. ³⁶Akna jibañ tuabinogatshak jiaga abá naldakí abetal nogakue. Ekíki Jate mimajañguamak za atshaminaldiéñ zhinik na, aldéña janshizhe miñkatshaldixa miñmene mipanaldiamak.^h

³⁷Akze, ekí sezhekilde:

“Naxaldixaki jituagába, mitsá zegagá naxaldixaga.

³⁸ Mielde nas za alduna nazishixaki sha atshazháne jana, janshizhe tualdatshakna izhoshiña izhokshateñkugé.

Akze, kualdi gualdiák zuna nakldunazhaldixa nzha.”ⁱ

³⁹Guatshak nasuñga nuxa Jate alduna ishaldazuñśa, kualdi, guiyaba tu za nogakueñka kaldeñkákue naldañkáalde. Nasuñki Jate alduna kishéñ zhinik na zuneñyakuanekeue kaldé nzha.

Jate alduna ishakue

11 ¹Guatshak Jate alduna ishákí ekí ne: Aldéñ ji zuñkatshaldixa zuñmene za jiaktuwi, “amak naxatshaldixaga shakldá” muldetua zuñgatsauxa zuñkualdi izhoxa. Ekí na, amak zegaté tuakíña jiaga “Jateki atshaldixaga shakldá” muldetua zuñgatsauxa zuñkualdi izhoxa nuxa ne. ²Nauwibama axáñ zaldakueja ekí Jate alduna iyashiñguéñ zhinik na janshibé izhukakue katune nakldá.

³Akze, Jate alduna kishéñ zhinik na ekí zuñgajienka: Saldiña kagik, alnobaxa jika na nahauxa neki Saldiña netshi Jateja ají múldigabak me, negakue guagatshake amak gauwá guane.^j Akna kaiga saldiña jika tu negauxaki jika tuakuéñ zhinik naldapanazháne nakldá.

⁴Nauwibama Abéljañki Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, atuwé Kaiñja^k Jatek ji agene guashiñki zhakldé akldunamak agatsaldi agene.

^d 10.31 Is 19.16; Eb 12.28-29 ^e 10.32 Jñ 8.12 ^f 10.33 1Ts 2.14 ^g 10.34 Mt 5.11-12; 6.19-21 ^h 10.36 Eb 12.1; St 1.12; 5.11 ⁱ 10.37-38 Hab 2.3-4; Alm 1.17; Ga 3.11; Aux 22.20 ^j 11.3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jñ 1.3; Kls 1.16 ^k 11.4 Gn 4.3-10; 1Jñ 3.12

Ekí Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, Jateja “eñki jian izhogakuamak izhuka tiuwi” guashi na, ji agene agipanane. Akna nauwibama Abélki shua guane naldatshak, sakí Jate alduna ishane agastuwi, shitijiñga nitshixañkalduka nakldá.

⁵ Nauwibama Enókki¹ Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, Jateja shuigakue jañguazháldi jai kagik zhinik jékaldaxa uldé guane. Benega uldeñguéñ zhinik na, ají abúa kakzaldazháne. Guatshak uldeyagá nogueñga Jateja “eñki nakldunamak izhuka tiuwi” guakldane.

⁶ Akze, mieldeki Jate alduna ishagálde izhoxaldiake, ni mitsák Jatek akldunamak izhogazháka. Jinake naldakí. Mieldeki Jatek axaldeyaldixa nake, “Saldiñga netshi Jateki izhogamak shakldá” jañgui, “aldéñ niyañkaldukakuañki, ai shalda janshizhe zañkatshaldixa shakldá” za jañguakue nakldá.

⁷ Nauwibama Nuwéki Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, Jateja zegaté atú guazhé zekualdixa ishkaldukshatshak, Jate za zhema akizhoshi, amak axatshiji, ajúk zaldakue shuishi guakuak kekualdaldiamak balku atema gauwá. Ekí alduna ishiñguéñ zhinik na, atshak baxe káguba zhekualguauxa nekueki guiyaba tuakue kagatsé ne awatualdiamak atshane. Aldéñ zuna Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, Jatejañki sha atshagálde jana, janshizhe tune nakldá.^m

⁸ Nauwibama Abaldahámki Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, Jateja kagi bieni agexaldieñka neyakue akbeji izhgakugatshak, naldiñki muldetua mashi neyaldixa aksúñ nalgué jiaga, ají kagiki maji, amak ne.ⁿ

⁹ Jate alduna ishiñguéñ zhinikga na, kagi Jateja agexaldixa akbenaneñka izhoguéñ, egabá awagaxa zalda janañga tañkuá nuxa izhgauwi, azbuamé izhogazháne.^o Guñgueni e janañga ai kagi bieni ipanaldixa kagabenekuega asukuá Isák, atukua Jakóp jiaga exa anuñkeñga tañkuá izhgauwi, azbuamé izhogazháne. ¹⁰ Akze, nauwibama Abaldahámki Jatejañga kuíbuldu sakí agatsaldakldegamak janaktune jékaldaxa gaune naldiñga nexa “izhoxaldikue shakldá” jañgui jiaktuwi izhoguák.^p

¹¹ Ekíga, nauwibama Abaldahám agubisha dueba, aseyá Salda somá axaldegazhákldegamakga axaldegazháka nalgué jiaga, Jate alduna iyashiñguéñ zhinik na, somá kaxaldegapanaldiamak Jateja kama kagene iyapanatshak, somá kakzalshá guane.^q Akbiñgaki ekí kaxatshaldixa kakbeneki “amak za atshixa shakldá” ajañguñguák.^r ¹² Ai zhinik na, nauwibama Abaldahám duebaldeshiñgaba shua guane jana nalgué jiaga,

¹ 11.5 Gn 5.21-24 ^m 11.7 Gn 6.9,13-22; Ez 14.14,20; 1Pe 3.20 ⁿ 11.8 Gn 12.1-5,7; Ajsh 7.2-4
^o 11.9 Gn 12.8; Ajsh 7.5 ^p 11.10 Eb 11.16 ^q 11.11 Ekí jiaga naldaka: “Ekibeñga aseyá Salda jiaga Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, somá axaldegazhákldegamakga wezhuldeshi, somá axaldegazhákldegeñ zuxaita giemi guane nalgué jiaga, somá axaldegapanaldiamak Jateja kama agene ipanatshake axalalexaldá guane.” ^r 11.11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Alm 4.17-22

aldéñ ezuamé nek zhinikga zumeya jana matshuwi, uwí nibunkezhaxa izatasá zhekuamakbe atukuakue agilteklde nakldá.^s

¹³Saldínga ekueki Jate alduna iyashijiñga na, aldéñ sakí janshizhe kaxatshaldixa kakbenauxa iyapanagá ashuane. Guatshak jiaga, maldé zeñka zhinik atú zhuxañga na, zeñ kakldeshi, exa zalda aldé ajañgui na, “nasuñki jai kagik zalda naldañkálalde, egaba zuxaiti exa neyañkalduka na kaldá” akuashi ashekuane.^t ¹⁴Mieldekuejañki ekibeñga guaxaldiake, ake, kauwixagi naldi niyalga nuká awatuñshixa. ¹⁵Akze, agazaxaitananeñkaga nuxa aldiyatondaldíñki, akualdinakaga naldatalgué. ¹⁶Guatshak ai niyagába, ezua akldé janshagatse, kauwixagiki jékaldaxaga aldiyatone. Ekí zhinik na, Jateki Kauwijate ne akuagatshak jiwak akzegazhé. Akbiñgaki jékaldaxa kuñbuldu ashekualdaldieñka janakagaktune nak.

¹⁷Guñgueni Jateja nauwibama Abaldahám sukua agexaldixa akbenalguamak asukuá Isák kuká guane. Nalgué Jateja guaji, akiyogakue akbeyane nalgué, nauwibamaja Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, asukuá Isák ezuamé axaldé nalgué jiaga akiyoxaldiamak janazhiktú.^u ¹⁸Naldiñki Jatejañga ekí akbeyanane: “Misukuá Isák zhinik za mitukuakue iltekshaldikue nakldá.”^v ¹⁹Guatshak nauwibamaja “Jateki ezua shuane jiaga mokue izhgaldakshaka kama axaldé shakldá” jañgui amak axatshaldixa janazhiktú. Akna asukuá amak mokue izhgaldakshane zhuxañga izhgipaná guane nakldá.^w

²⁰Nauwibama Isákki Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, asukuákue Jakóp, Esahú na sakí aldaldaldixa katuwi, Jateja zeñ kajañguakue akshishi zeñ zaldaba kagene nakldá.^x

²¹Nauwibama Jakópki Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, shuigapanakáki asukuá Jusétshi asukuákue Jateja zeñ kajañguakue akshishi, ezua ezua zeñ zaldaba kagegatshak, ají kálbaldak kama guxane jie noshi Jate akldé akzamakga akzukuane nakldá.^y

²²Nauwibama Juséki Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, san kagi Ejiptuxa shuigapanatshak, asaná Isayélkue exa zhinik agazaxaitaldixaga kakbeji na, ají zaldáaldaki atshak sakí guakue kakbeyá guane nakldá.^z

²³Nauwibama Mueséki kukatshak, ajatekueja somá janshagatse, akzé atuñguakna, Jate alduna iyashiñguéñ zhinik smaigua ziñ abexane aldokshane. Akze, atshake exa Ejiptuxa zalda sáñkaldaja Isayéлкуetshi somá sigí sukuekueki guagakue niuwi gene nalgué jiaga, aija zhe kakzukuazháne nakldá.^a

^s 11.12 Gn 13.16; 15.5; 22.17; 32.12; Alm 4.19 ^t 11.13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12; 1Pe 2.11 ^u 11.17 Gn 22.1-14; St 2.21 ^v 11.18 Gn 21.12; Alm 9.7 ^w 11.19 Gn 22.13
^x 11.20 Gn 27.27-29,39-40 ^y 11.21 Gn 47.31-48.20 ^z 11.22 Gn 50.24-25; Ex 13.19; Jos 24.32 ^a 11.23 Ex 1.22; 2.2; 6.20; Ajsh 7.20

²⁴Ekibeñga, nauwibama Mueséja Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, atemaldegatshake sáñkaldá paldahóntshi abunzhitshi asukuá giemi jana naldalga noxaldixa itshanazháne.^b ²⁵Ekíga na, anuñka nuxaki akldunamak sha atshiji izhoxaldixa izhgakugagába, akldé janshibé, Jatetshi kuíbuldu Isayéلكue na sha akualdixa izhgakuxá. ²⁶Abualki Ejiptuxa saldiñga kabia makuakueki aguáñ akzega tune. Akze, ai zhakldé akzeki Jateja ezua zúnekualdal gaxaldixa shalda na aguáñ izhabaji mual guiyaba tuwa niñkauwañki akzé tune. Jinake naldakí. Aldéñki Jateja ai shalda janshizhe axatshaldixa za agasjanane nalguák.

²⁷Ekíga, aldéñ Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, Ejiptuxa zalda sáñkaldajañki nusá aguanatshak jiaga, aibé zhe zhikzukuagába Ejiptuxa zhinik ne guane. Akze, Jate ubak naldí señ tuasé jiaga tu zhuxañga na, jibañ tuatoguéñ jiaga abá naldakí agapa neyalga izhogatone.

²⁸Ekibeñga, Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, asanákué exa guiyaba atuatoguéñ zhinik Jateja kakzúxaitshaldixa ldiuwañ gakué axaldixa janaktuatshak, jubeju zhauwatshi abiki ajuldunéñ ibexal guak. Ekíki Jateja saldiñga kasak zalda agatsekueki aldéñ guaklde uldeñkak kakuaxaldiamak gaxaneja Isayéلكuetshiki guashi guakuak.^c

²⁹Nauwibama Isayéلكueja Jate alduna iyashiñguéñ zhinik na, zúak zeñ neyakuamakga Níbuni Atsushi zúak zekldéñ ga agabateklde. Guñgueni Ejiptu zaldakue ekíga agabatexaldixa kakldeklde nalgué, agabategatogueñki ni ishkatushi nuk ashuizhá guane.^d

³⁰Ekibeñga, Isayéلكueja Jate alduna iyashiñguéñ zhinik na, kuíbuldu Jeldikó kugua ldiuwi Jateja ibategakue kakbenalguamak iyabategatshake, jakshizha kuíbulduk ibekue nuk tiná guane nakldá.^e

³¹Jeldikó zalda munzhi Aldaháp nakua niñka nalgueja Jate alduna ishiñguéñ zhinik na, exa zaldakue Jate amak axatshagáldekue nañga shuigazhá guane. Jinake naldakí. Isayéلكuega ziñ me zútuál exa nene nalguekue muldetua kepaná guane nalguák.^f

³²Ekígaba Jate alduna ishixakue shalda ¿akldé mitsá guagakue nagatsaldaka ne? Akze, Jeldehóñ,^g Baldák,^h Sañsón,ⁱ Jepté,^j Dabí,^k Samuél,^l azhi Jatetshi múldigaba naldiñga zúxaitshixakue^m shalda jiaga miñmeyexañki niuwi nagajuezhañga guaka. ³³Ekí Jate alduna ishixakuega amak alduna iyashiñguéñ zhinik na, axautshi sanákué aguabiyane,ⁿ jian sanegakuamak asaneklde, Jateja janshizhe kaxatshaldixa kakbenane amak iyapanane. Nabi akashazhá,^o ³⁴guksé zúxaita zalda puldatukak ayokshazhá,^p shezhák akuakshazhá ajanashane.

^b 11.24 Ex 2.10-12; Ajsh 7.21-25 ^c 11.28 Ex 12.21-30 ^d 11.29 Ex 14.21-31;

Ajsh 7.36 ^e 11.30 Jos 6.12-21 ^f 11.31 Jos 2.1-21; 6.22-25; St 2.25

^g 11.32 Jue 6.11-8.32 ^h 11.32 Jue 4.6-5.31 ⁱ 11.32 Jue 13.22-16.31

^j 11.32 Jue 11.1-12.7 ^k 11.32 1S 16.1-1R 2.11 ^l 11.32 1S 1.1-25.1 ^m 11.32 Ajsh 3.24

ⁿ 11.33 2S 8.1-3 ^o 11.33 Dn 6 ^p 11.34 Dn 3

Kama auxaga axaldaldazhékueki Jatek zhinik kama akuxane, axaukshatoguéñ zhe kakzegagába awabiyatone, awagaxa zaldakue matshuwi kaukakshál aldakldekue aldeñshane. ³⁵Munzhikuejañki kakshuanekue ishkalldakshane iyapanane.^q

Ne, ezuakue ekíga Jate alduna ishixakueki, e abajaldiake keyabesaldixa kagabeyatshak “janshibé nzha” ajañguagába, egabá sha kakuí ashuane. Ekíki akldé janshibé, Jateja izhoshiñga izhoxal kezhgaldakshaldiamak. ³⁶Ekíga na, ezuakueki aguáñ kezhabashi mual keyajokldeklde, kuizhushak kagaldabikshane,^r azhiniki shezhasha keyatene, kalseldi kabexane.^s ³⁷Jagi keyabushi kakuaxanekue,^t muan kezhabañgua kakuaxanekue, shezhák kakuaxanekue.^u Ezuakueki jubeju juba, tshibu juba kejua azbuamé izhogagába abizhá, jika kagajuezhauxa kaxaldaldagáldde, jibañ atuí, sha kakuí ashekuane. ³⁸Ekueki akzekue aldakna jai kagik sha ajanashixak axajiu guazhákakue. Aldalguakna azbuamé izhogagába zæk zaldi, guinualdi, jakateldi,^v azhi kaksuldi abizhá za ashekuane nakldá.

³⁹Guatshak saldiñga aikueki Jate alduna iyashiñguéñ zhinik na, Jateja janshibé izhukakue katune. Naldatshak aldéñ janshizhe kaxatshaldixa kakbenalguauxa iyapanagá ashuane. ⁴⁰Akze, Jatejañki ezua akldé janshizhe, nasuñ jiaga ekue nañga zhualduxañga ipanakualdiamak janazunãgaktunega none. Ekíki nasuñ na za na, ekue muldetua naldakuauxabe kaldekshaldiamak.

Jibañ tuañkaldogéñ abá naldakí abetakue

12 ¹Ekí Jate alduna ishiji izhoxa awatuñshanekue matshuwi zhikzhe zunevabateklde zunatuatogakna, jigaba zunãgitamakuaka, sha zunatshishi zunakbiñguaka zunãkaldeki agajuekui, majakue. Naldiniki jibañ tuañkaldogéñ jiaga, Jateja mashi akldañkakualdixa zunajañguaneñka akldañkakualdiamak, abá naldakí abeti neyalga kuiznoshí.^w ²Amak neyañkaldogéñ Duwe Jesú za agastu agasjana kuizizhoshí. Akze, aldéñga na alduna ishakualdiamak aksuikue, zunekualdaldinik muldetua auxaga zunekuane naldakualdieñka yo zunauldeñka. Aldéñki aldiwe sakí zeñ zalda za akzexaldieñka alduna kaune nalguaakna, kaldixa axaldí guiyaba tuwi shuigatshak egabá abeté guane.^x Ekí agatsaldi shuixaki jiwak akzé nalgué jiaga, ai za tu nogazháne. Gueni jékaldaxa Jate jibatshaldi mual akldé akzeñka e na sanexaldiamak yaté guane.^y

³Akna Duweki sha atshixakueja ekí zuxaita sha akuatogatshak, sakí abá naldakí abetane za jañgual minoxaldí. Ekíki aldunaxa

^q 11.35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 ^r 11.36 Jer 20.2; 37.15 ^s 11.36 Gn 39.20; 1R 22.26-27; Jer 37.16; 38.6 ^t 11.37 2Cr 24.21 ^u 11.37 Jer 26.23 ^v 11.38 1R 18.4; 19.9
^w 12.1 1Kt 9.24; Kls 3.8 ^x 12.2 Is 53.10-12 ^y 12.2 Plp 2.6-11; Eb 2.9

miñgusani, abetabiñsá, abá gui guamiñnegak.^z ⁴ Kaigabeñgaki sha atshá miñgubiyazháldiamak kama agilshabinogéñ, aldéñ jana shuizha zalda guakuéñka yo miñgatsegagáñga.^a ⁵ Azhi ¿Jateja ají sukuakuañ aldunaldi mimakuiyakshaldiamak miñsaneká miñjuizhá guxá matú? Akze, ekí sezhekilde:

“Nasukuá, Saldiñga netshi Sáñkaldaja jian maldaldaldiamak guiyaba mikizhaká agipanazhá guagába.

Ekíga na, ‘ekí atshasúñze ni matú’ mixaldegéñ zhinik nuxa amak naldazhámildaka tuwi abá guagába.

⁶ Jinake naldakí.

Saldiñga netshi Sáñkaldaja izhgajañguxaki jian naldaldiamak guiyaba akizhaka nak.

Ekíga, saldiñga ají sukua giemi izhgajañgui izhgipananekeueki izhgastuñshi guiyaba tuñshixa nak.”^b

⁷ Saldiñga netshi Jateja jian minaldaldiamak guiyaba miñgitene abeti guabinogéñki jian izhoxa shi mitiyaldixa. Ekí mimakuatshak, ají sukua giemikue minák ekí mimakuatuka. Akze, ¿mielde sukua shi ajateja guiyaba akizhagazhé naldaka na?^c ⁸ Akna Jateja saldiñga ají sukua giemikuañ guiyaba zúñkizhagamak miñkizhagakí naldaldiake, ake, ají sukua naldabíne, axautshitshi nuxa naminaka.

⁹ Guatshak sukua kaldalguéñ, nauwijate jai kagik zaldaja jian naldakualdiamak guiyaba zúñkizhagatshak, axabeti kagipanka nane. Ne, Nauwijate jékaldaxa izhuka míñgaki ¿akldé axabeti amak axatshakue zúñgatsaldakí shi na? Ekíki e na muldetua izhogakualdiamak. ¹⁰ Akze, sukua kaldalguéñki anuñka jana nuxa nauwijatekuejañki mitsabé atshakue ajañguamak guiyaba zúñkiyaldagatone. Guatshak Nauwijate jékaldaxa izhukaja zúnake namak giemi zúñkazauwa gualdiamak, jian naldakualdiamak guiyaba zúñkizhaka. Ekíki aldéñ janshizhe, sha atshazhé nahamakga sha atshagába izhogakualdiamak.^d

¹¹ Mitsake guiyaba zúñkiyate guatshak, zeñki zeñ akzaldazhé, egaba metshanshakue. Naldatshak aldiwe zúnake eñkáñ shitiyáñkaldekuañki aldunaldi señgaba zúñzeshi, jian atshakuamak janshizhe atshiji izhogakualdixa.^e

¹² Akna miñgusani guldak kama miñkualdaksá, azhi kaldak miñzeshi neyabiñsá guaminekuañ, abisajañ mokue kama guxa guwíñ.^f ¹³ Jiúñgulda mineyaldiéñ jian izhgaksha guwíñ. Ekíki neyexañ jibañ mituñkakue kalda minjuana náaldaki, muldetua se minekue jiúñguldak mineyaldiamak.^g

^z 12.3 Is 40.28-31; Ga 6.9 ^a 12.4 1Kt 10.13 ^b 12.5-6 Pr 3.11-12; 13.24; Job 5.17; Aux 3.19. Aiki izhgajañgui izhgipu atshixa guashi jiaga naldaka. ^c 12.7 Dt 8.5; 2S 7.14 ^d 12.10 1Pe 1.15-16
^e 12.11 Is 32.17; St 3.17-18 ^f 12.12 Is 35.3 ^g 12.13 Pr 4.26-27

Be nogakue

¹⁴Guatshak sakíki saldiñga nekue na señgaba zhe nogakue nahake, amak izhoxa za miniyaldí.^h Ekíga sha atshagába Jatetshi za nalda izhoxa miniyaldí. Akze, mieldeki Jatetshi za izhogakí naldaldíak, Saldiñga netshi Sáñkalda tualdiamak axaldeyazháka.ⁱ ¹⁵Ataba atabañ muldetua numañ miyatualdí. Ekíki mieldeke Jateja éegaba guañ mimajañguxá ipanabiñsá gui na, kaldá nusaba miñkibunká jana matshuwi minekuek miñgisalshi aldunaxa nusa miñkazguazháldiamak.^j ¹⁶Ekíga na, ni mieldeke misewá naldagálde na askuildek atshagába, ni abua na atshá guasúñzamak atshagába. Ekíga na, ji Jateja akzé tuñka, Esahú jana akzaldagáldejañ me tuagába. Akze, eja kasak zalda naldaki gakuek me nuxa yusha atshane.^k ¹⁷Guñgueni aldiweki kasak zaldatshi zeñ zaldaba agegakue izhgashishatshak, ajateja agegazhá guane. Mauwiñgaba agakuañnegatshak jiaga, sakí kualdinakue tuazhá guane miñkúe naldashá.^l

¹⁸Akze, nasuñki Jatek kaxaldeyatshak, nauwibamakue jana guinue Sinahí^m niuwabak naldí, juna juna puldatuka, tuañ sun sun zalda, múlkalda kamakualdi neyaldí nuxa axaldeyazháñkalde. ¹⁹Ekíga na, ni tata axazajuigaté, ni múldigaba mitsheñshindana agatsaldi duldashaté nukakue kagatsanamak zuñgatsaldazháne. Akze, ekí aldukatshak akldé dulda kakshalga nogazháldiamak Jate axakuañneklde. ²⁰Jinak naldakí. Jateja ekí atshakue niuwi kageká abetasá zalda atune nalguák. Aiki: “Ji naldaldí, káguba, azhi béyakzeja, guinue itana gualdiák, jagi iyabushi [azhi sızak] guagakue zaldaldixa nzha.”ⁿ ²¹Ekí zuxaita zhe mikzukundana agatsaldi guinuexa zegaté atuatshakna, nauwibama Mueséja ekí guaklde: “;Zhe nakzeshiñgaba tau tau nzhakzék!”^o

²²Ne nasuñ zunake Jatek kaxaldagatshak, guinue Siyoñ axaldakalde. Aiga Jate izhoshiñga izhukatshi kuíbuldu Jeldusaldéñ jékaldaxa zalda nogéñ, aldéñ guaklde uldeñka matshuwi izatasá nekue zeñ kakldeshi ajuizhaldekldeñ axaldakalde.^p ²³Aiga na, Jateja ajíkue kasak zalda naldaldixa izhgakuxane izhajuizhaldekldekuéga^q jékaldaxa zalda naldaldiamak akzunanekekue ashekuéñ axaldakalde. Aiga na, Jateki saldiñga agatsaldi azhi agatsaldakí ne tuñka nogéñ, jian izhonekue auxaga naldakuauxabe kaldekshanetshi aldunakue nogéñ axaldakalde.^r ²⁴Aiga na, Duwe Jesúki Jate na abisajañ ishkualdi izhoxa zuñkatshane

^h 12.14 Alm 14.19 ⁱ 12.14 Mt 5.8; 1Jñ 3.2-3 ^j 12.15 Dt 29.18; Ga 5.4

^k 12.16 Gn 25.29-34 ^l 12.17 Gn 27.30-41 ^m 12.18-19 Ex 19.12-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27; 18.16. Guinue Sinahíxa Jateja nauwibama Muesék guiyaba agenane. Aiki aldéñ na ishkualdi izhoxa kasak ne gene. ⁿ 12.20 Ex 19.12-13 ^o 12.21 Dt 9.19 ^p 12.22 Is 24.23; 60.14; Ga 4.26; Aux 3.12; 5.11; 14.1 ^q 12.23 Ex 4.22; 13.1,12-16 ^r 12.23 Alm 4.3,23-25

nogéñ axaldakalde. Ekíga, sha atshá zuñkabetaldiamak aldéñ shuigatshak abi akzuldanekei, nauwibama Abéltshi abi akzuldane^s guashiñki zhakldé akzé zuñkazauwi, janshi zuñkazgualdixak axaldakalde.^t

²⁵ Akna be minoxaldí, Jate zuñkazguaká agipanzhá gui guamiñnegak. Jinake naldakí. Mauzeña nauwibamakue jai kagik Jateja keshkaldukshixá akiyapanazhá guane shalda guiyabak iyaldakui kakzegazhá guane. Ne jékaldaxa zhinik aldéñ zñeshkaldukshixá agipanzhá guakualdiák míngaki, ¿sakí shi guiyabak izhakui zñzexaldixa na? ²⁶ Atshak baxañ guinue Sinahíxa Jate zukuagatshak, kagiki wi wi atshishane. Ne kaigaki ezua atshaldixa guashi ekí guaklde: “Mokue atshuamé kagí wi wi atshishaldatshak, alnoba jiaga wi wi atshishaldikue nakldá.”^u ²⁷ Ekí “mokue atshuamé” guagatshake, saldiñga jika aldéñ gauwanekue wi wi atshakakueki nuk agajuekui izhogaksánshaldixa, ekíki wi wi atshazhákakue za abajiñga abaldiamak guashi guaklde nakldá.^v

²⁸ Akna Jate sanegéñ wi wi atshazháka zñsanegapanane shalda “zeñ nzhakldék” akbeji na, aldéñ akldunamak agatsaldí akldé akzamakga akzukui muldetua axabeti, zhema zuñkizhogakue. ²⁹ Jinake naldakí. Nauwijateki gukséja jika náaldaksa zalda yogamak makldañgashakue nahamakga ne nak.^w

Duwe ipananekeue mitsabé izhogakue

13 ¹ Guatshak Duwe Jesú ipanaminekuañki askuí gajagaba nekbine nakna, ataba atabañ muldetua ajañgualga minoxaldí.^x ² Mimijúk miñkabizhal miñkaldakákue, tuabínekue jiaga muldetua ipana zhikjuizhanshabináldi. Jinak naldakí. Anuñka nekue ekí ajanashatoguéñ, kaksúnga Jateja guaklde uldeñkakue jiaga iyapanane nak.^y ³ Duwe shalda kalseldi abexanekeue zhikjuizhansha naldakí, maiñga ekue na mizhuká janañga guañ kajañgui kagaunexal nogakue.^z Ekíga na, sha kakuí guiyaba atuñshatukakueki, maiñga tuabinuka janañga guañ kajañguakue.

⁴ Saldiñgaja zhuasewá ishkalalda akzé jañgui axabetakue. Akna zhuasewák za askuí ishkaldegakue. Axautshi ishkaldiya zñake atshasúñze. Jinake naldakí. Saldiñga netshi Jatejañga mieldekue kauwisewá naldagálde na askuildek, azhi abuá na atshá guasúñzamak atshixakueki kagatsaldi katuwi guiyaba katuñshaldixa nak.^a

⁵ Kabia minexaldiamak za niji, paldata za ijani izhoxabináldi. Mitsabé miñkaldaldaldiake, “ai za auxabé sha naxaldá” mijañgualdí.

^s 12.24 Gn 4.10-12; 9.5-6 ^t 12.24 1Jñ 1.7 ^u 12.26 Hag 2.6; Sal 68.7-8 ^v 12.27 Is 54.10; Eb 1.11-12; 1Jñ 2.17 ^w 12.29 Ex 24.17; Dt 4.24; Mt 3.12 ^x 13.1 Alm 12.10; 1Jñ 3.14; 4.21; 5.1 ^y 13.2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Mt 25.35,40; Alm 12.13; 1Pe 4.9 ^z 13.3 Mt 25.35-46; 1Kt 12.26; Kls 4.18; Eb 10.34 ^a 13.4 1Kt 6.9; Aux 22.15

Akbiñgaki Jatejañki “ni mitsák mabaja guazhaldikue, ni mihezua mizhokshashtéñkuge nzha” zũñmene nak.^b ⁶ Akna Jatetshi múldigabaja guagamak zũñzek naldakí ekí guakldazunaka:

“Saldiña netshi Sáñkalda za nagauneka nak, zhe nakzegazhaldixa.

Akze, ¡sakí shi káguba me nuxa sha nakuaka na!”^c

⁷Guatshak Jatetshi múldigaba miñmeji miñsanekldekue kezhiujuizhanshagába. Ekue sakí jian ashekualdi Jate muldetua axazauwane kagastuwi na, Jate alduna iyashanamakga maiñ jiaga alduna ishál minoxaldí.^d

⁸Akze, Duwe Jesú Zũnekualkaki ayushazhámakga, sakí ne nagatogamakga kaiga, niuwizhíne ekíga naldataná.^e ⁹Akna aldéñ shalda shizhiyá guańkáaldamak sakígaba sha agatsaldi shizhaldixá mimejulkushagába. Akze, Jate éegaba guań zũnajañguéñ zhinik aldunaxa kama zũnakushixaki muldetua zauñka. Ne, jiki gakue, jiki gasé guiyaba aldukatukakueki, aija ni jiñ kagaunegazhé nakldá.^f

¹⁰Guatshak Duwe ipanañkaldekuañki sha katshixa zũnkabetexañ nauwitsaldí Jatek axakuaxane akiyayogéñ zũnkaldé. Ne juwí Jate izhuka uldendana agatseldi axazauñkakueki ai axakuaxane axaka niuwi kaxaldaldazhé.^g ¹¹Akze, Jatek múldigaba agaskaitshixa akldé akzeja kagi akldañkajauxa Jateja sha ajanashane kaxabetaldiamak béyakze axakuaxanetshi abi za na juwí Jate izhuka akaldak akzeñka ajuldukshixa. Guatshake ai béyakzetshi abuákí saldiña ashekuéñ zhinik akzũxaita zeñka nuk ayoka nane.^h ¹²Amakbé na, Duwe Jesúki kuíbulduk zhinik akzũxaita zeñka guiyaba tuwiña shuane.ⁱ Ekíki ají abi akzuldanéñ zhinik janshi zũnkazguí ajíkue zũnaldekshaldiamak. ¹³Akna aldéñ kuíbulduk akzũxaita zeñka aguañ izhabashi mual akuanamakga, nasuñ jiaga ekíga kuíbulduk akzũxaita zeñka aguañ zũnezhabashi zũnakualdieñka kuizaxaldeji.^j ¹⁴Jinake naldakí. Jai kagikga izhoshiña izhogakualdiamak kuíbuldu zũñnogazhaldí na, ezua kuíbuldu zũñnoshiña zũñnoxaldixa jiaktuañkalduka nak.^k

¹⁵Akna Duwe Jesúki zhinik Jatek agheshiñki, “Saldiña netshi Jateki nají Sáñkalda nakldá” nauwixaxak naldi guashi, abá naldakí Jate akldé akzamakga akzukual za kuiznoshí.^l ¹⁶Ekíga na, zhijúizhansha naldakí axautshikue janshizhe kaxatshál, ji miñkaldé axautshikue na izhgexal za minoxaldí. Jinake naldakí. Ekí Jatek miyagekáki aldéñ akldunka nak.^m

¹⁷Guatshak Duwe ipaname miñsanekakueki kaxabeti, “janshibé ni naksanexaldí” kajañgui, amak kaxatshiji miñgualdí. Jinake

^b 13.5 Dt 31.6,8; Plp 4.11-13; 1Tm 6.17-19 ^c 13.6 Sal 56.3-4,9-11; 118.6-7 ^d 13.7 Eb 6.12

^e 13.8 Sal 102.27; Aux 1.17-18 ^f 13.9 Ep 4.14; Kls 2.6-8,16-23; Eb 9.10 ^g 13.10 1Kt 9.13-14; 10.16-18. Duwe Jesú nauwitsaldí shuane shalda guashi. Juldiúkué Jatek béyakze axakuaxal nukakueki Duweja kekualdaldiamak ipanazhaldixa guashi. ^h 13.11 Ex 29.14; Lv 4.21;

6.24-30; 16.15,27 ⁱ 13.12 Jñ 19.17 ^j 13.13 Jñ 12.26; Ajsh 7.58 ^k 13.14 Plp 3.20; Eb 11.10 ^l 13.15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2 ^m 13.16 Alm 12.13; Plp 4.18

naldakí. Kauwizhéñki numañ mimatunauxa Jatek dulda agilshakue kagatsaldaldixa kakualdi na, muldetua be aldoshi mimijí alduna numañ miñgatuñkakue nak.ⁿ Akna jibañ kakzukuagába, zeñ kakldeshi ajanashaldiamak, maiñki miñgasanegamak kaxatshakue. Akze, ekí kakldekshakí minaldaldiake, muldetua auxaga miñgaxaunegazháka naldashá.

¹⁸Nasũ shalda Jatek zũnakbeji miñgualdí. Akze, saldiñga katshéñ muldetua jian za izhokldana zũñzeshi na, zũñnek naldakí aldunaxa “atshakuamak sha atshikú” zũñneka. ¹⁹Guatshak akldé giemiki axañga mokue maiñ na izhoxaldikuamak Jatek nakbeyakue ni miñgakuañnekú.

Aldiwe kakkbene

²⁰Nauwijí Sãñkalda Duwe Jesúki, jubeju numañ atuamakbe numañ zũnatuñka akaldak akzé zũñkizhuka.^o Aldéñki nauwitsaldí shuishi abi akzuldanéñ zhinik Jate na ishkualdi izhoshiñga izhogakualdixa akzukuane. Amak shuiguenik Jatejañga izhgaldakshane.^p Akze, Jatega na aldunaxa señgaba mikzematshi jate nak, ²¹saldiñga janshizhe atshexañ mimajañguamak izhó guashi kama shi miñgeshí.^q Ekíga na, Asukuá Duwe Jesúk zhinik akldunamak agatsaldi izhogakualdiamak shi zũnakuiyakshí. Akze, Duwe Jesú na akldé akzamakga kaiga zhinik niuwizhíne jiaga ekí zañga akzukual kuiznoshí. Ekíga shi naldí.

²²Gajakuañ, aldunaldi mimakuiyakshi mual jalde kaltak anuñka agatsalda nuxa miñmenuge nakna, abeti muldetua nagipanakue ni miñgakuañnekú.

²³Duwek zhinik nauwikaja nekldega Timuteyuki^r kalseldi zhinik agazaxaitshá guane miñkualdakue. Akna axañga naxaldaxaldiake e nañga miñkabizhal neyaldikue niyó.

²⁴Duwe ipanaminekuañ miñsanekakue aldahauxa kajañguge kakbeji miñgualdí. Ekíga na, saldiñga Duwe ipanaminekuañ mimajañguge ni miñmeñkú. Kagi Italdia zaldakueja jiaga mimajañguxa ni mimakuák.

²⁵Saldiñga netshi Jateki saldiñga minekuañ atemajañ éegaba guañ mimajañgualga shi noshí.

Ekíga shi naldí.

ⁿ 13.17 1Pe 5.1-4 ^o 13.20 Jñ 10.1-16 ^p 13.20 Ajsh 2.24 ^q 13.21 2Kt 9.8; Plp 2.13
^r 13.23 Ajsh 16.1